

[NACRT IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU GRADA SINJA ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2018.GODINE]

GRAD SINJ

Naručitelj:	Grad Sinj Dragašev prolaz 24, 21 230 Sinj
Gradonačelnik:	Kristina Križanac struč.spec.oec.
UO za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, gospodarstvo i upravljanje imovinom:	Jelena Kekez Poljak, pročelnica

Stručni izrađivač:	3 E PROJEKTI d.o.o. Maksimirska 81, 10 000 Zagreb
Direktor:	Ines Matulić, MBA
Odgovorni voditelj:	Jelena Šimat dipl.ing.arh., ovl.arhitekt urbanist
Stručni tim:	Matej Živković mag.oec.
	Mirjana Miloševski Ntontos dipl.ing.arh.

Na temelju članka 39. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19), Gradsko vijeće Grada Sinja donosi

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU

Grada Sinja za razdoblje od 2014.-2018. godine sa sljedećim sadržajem:

SADRŽAJ

I. POLAZIŠTA 6
1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA 6
2. ZAKONODAVNO - INSTITUCIONALNI OKVIR 6
3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA GRADA SINJA 8
3.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru 8
3.2. Demografska struktura 11
A. Razmještaj i struktura stanovništva 11
B. Razmještaj i struktura kućanstava 14
4. GRAD SINJ U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA ŽUPANIJE 17

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA 18
1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA GRADA SINJA 18
1.1. Površina naselja 19
1.2. Građevinska područja 19
1.3. Izdvojena građevinska područja (izvan naselja) 21
2. SUSTAV NASELJA 22
3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI 23
4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM 29
4.1. Prometna infrastruktura 29
A. Cestovni promet 29
B. Zračni promet 30

C. Elektroničke komunikacije 31
4.2. Energetska infrastruktura 32
A. Opskrba električnom energijom 32
B. Opskrba plinom 34
4.3. Opskrba vodom i odvodnja otpadnih voda 35
A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom 35
B. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda 36
4.4. Gospodarenje otpadom 37
5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA 40
5.1. Korištenje prirodnih resursa 40
A. Poljoprivreda 40
B. Šumarstvo 41
C. Vode 41
D. Mineralne sirovine 42
5.2. Zaštićene prirodne vrijednosti 43
A. Zaštita prirode 43
B. Područja Nacionalne ekološke mreže 45
C. Struktura registriranih kulturnih dobara 47
5.3. Područja posebnih karakteristika 50
A. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća 50
B. Mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti 51
6. OBAVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI 55

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA 61
1. POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA 61
2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA 63
2.1. Pojedinačni akti prostornog uređenja 63
3. URBANA PREOBRAZBA I SANACIJA 65
4. PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU GRADA SINJA 65

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE STANJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI 68
1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU GRADA SINJA OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE 68
2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA NA RAZINI GRADA SINJA 69
3. PREPORUKE PRIORITETNIH AKTIVNOSTI I MJERA ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA GRADA SINJA 73

V. IZVORI PODATAKA 79
1. Dokumenti prostornog uređenja, strateški i drugi dokumenti 79
2. Kontaktirane službe 80

VI. POPIS PRILOGA 81
1. Popis kartograma 81
2. Popis grafova 81
3. Popis tablica 81
4. Popis slika 82

I. POLAZIŠTA

1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

Izvješće predstavlja osnovni dokument praćenja stanja u prostoru Grada Sinja. Osnovni cilj Izvješća je kroz analizu stanja u prostoru i svih dostupnih pokazatelja te njihovom usporedbom, definirati primjenjivost i nedostatke postojećih prostornih planova te na osnovi ocjene stanja u prostoru dati prijedloge razvojnih mjera i preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja prostora kroz plan aktivnosti za naredno razdoblje. Izvješćem se prikazuje trenutačno stanje pojedinog područja, ali i smjer kretanja budućeg razvoja područja, poštujući zaštitu okoliša i druge prostorne vrijednosti

2. ZAKONODAVNO - INSTITUCIONALNI OKVIR

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju (NN br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19) (u daljnjem tekstu: Zakon), jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave definirana je obavezna izrada dokumenata praćenja stanja u prostoru, odnosno izrada Izvješća o stanju u prostoru za četverogodišnje razdoblje. Obveza izrade i razmatranja četverogodišnjeg Izvješća o stanju u prostoru utvrđena je odredbom čl. 39. Zakona, predstavničkim tijelima lokalne i regionalne (područne) samouprave. Sadržaj Izvješća izrađen je na temelju Pravilnika o sadržaju i obveznim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru (NN br. 48/14 ,19/15).

Grad Sinj kao jedinica lokalne samouprave na svom teritoriju ima obvezu praćenja stanja u prostoru, uz ostala tijela s javnim ovlastima. Za potrebe izrade ovog Izvješća zatraženi su i prikupljeni relevantni i ažurirani podaci od nadležnih državnih, županijskih i gradskih tijela te pravnih osoba s javnim ovlastima, koji su sukladno Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru (NN br. 48/14, 19/15) ugrađeni u dokument u svrhu prikaza stanja. Izvješće razmatra Gradsko vijeće, odnosno predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave te se ono objavljuje u službenom glasilu.

Izrada Izvješća o stanju u prostoru propisana je stavcima od 1. do 4. Članka 39. Zakona koji glasi:

(1) Hrvatski sabor, odnosno predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave razmatraju izvješće o stanju u prostoru za razdoblje od četiri godine.

(2) Izvješće o stanju u prostoru za razinu jedinice lokalne samouprave izrađuje stručno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije.

(3) U izradi izvješća o stanju u prostoru dužna su, na zahtjev zavoda, odnosno stručnog upravnog tijela koje izrađuje izvješće, sudjelovati javnopravna tijela u čijem je djelokrugu obavljanje poslova od utjecaja na sadržaj izvješća.

(4) Nacrt izvješća, odnosno njegova dijela, osim zavoda, na svim razinama može izrađivati pravna osoba, odnosno ovlašteni arhitekt, koji ispunjava uvjete za obavljanje poslova prostornog uređenja propisane posebnim zakonom.

Sadržaj izvješća propisan je stavcima od 1. do 2. Članka 40. Zakona koji glasi:

(1) Izvješće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje.

(2) Pobliži sadržaj izvješća, obvezne prostorne pokazatelje, način sudjelovanja javnopravnih tijela u izradi izvješća i druge zahtjeve u vezi s praćenjem stanja u području prostornog uređenja propisuje ministar pravilnikom.

Obaveza objave propisana je stavkom 1. Članka 41., a obaveza dostave nadležnim tijelima stavkom 2. istog Članka Zakona:

(1) Zaključak o razmatranju izvješća o stanju u prostoru i izvješće o stanju u prostoru objavljuju se u Narodnim novinama, odnosno u službenom glasilu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna je Ministarstvu i Zavodu dostaviti izvješće o stanju u prostoru u elektroničkom obliku u roku od petnaest dana od dana objave u službenom glasniku.

Ovaj dokument - Izvješće o stanju u prostoru Grada Sinja za razdoblje 2014. - 2018. godine izrađuje se prema Pravilniku iz 2015. godine (NN br. 48/14, 19/15), gdje je u Članku 7. propisan sadržaj Izvješća.

3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA GRADA SINJA

3.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Grad Sinj jedinica je lokalne samouprave u sastavu Splitsko - dalmatinske županije, odnosno u južnom dijelu geografske cjeline Hrvatske. S obzirom na položaj, predstavlja središte Cetinske krajine. Grad Sinj s okolnim naseljima zauzima površinu od 194,27 km²0F[1], dok površina samog naselja Sinj iznosi 7,44 km². Ukupna površina Grada Sinja čini 1,38% površine Županije (14.106,40 km²) dok gustoća naseljenosti iznosi 127,8 stan./km².

Prostor grada Sinja određuje i blizina metropolitanskog prostora Splita koja spaja unutrašnjost s morem. Grad Sinj nalazi se 20 km od najznačajnije hrvatske prometnice – državne ceste A1 te je udaljen 30 km od Splita, drugog najvećeg Hrvatskog grada. Od Zagreba je udaljen 410 km, Sarajeva 231 km te 228 km od Dubrovnika.

Prometnice koje dominiraju prostorom Općine i koje su od značaja za Državu, su sljedeće:

- D1: Gornji Macelj (A2) – Krapina – Zagreb – Karlovac – Gračac – Knin – Brnaze - Split
- D60: Brnaze(D1) – Trilj – Cista Provo – Imotski – G.P. Vinjani Donji
- D219: Gornji Muć (D56) – Sinj – Obrovac Sinjski – G.P. Bili Brig

[1] *III. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Sinja, 2017.*

Kartogram 1: Geografski položaj Grada Sinja u Splitsko - dalmatinskoj županiji

Kartogram 2: Geografski položaj Grada Sinja u Splitsko dalmatinskoj županiji u odnosu na druge veće gradove

Grad Sinj nalazi se na 320m nadmorske visine, a smješten je između Svilaje na sjeverozapadu, Dinare na sjeveru i Kamešnice na sjeveroistoku, uz rub Sinjskog polja koje se prostire uz srednji tok rijeke Cetine.

Zbog specifičnosti geografskog položaja Sinja koji se nalazi u kotlini, a tek tridesetak kilometara od mora, klimatski se isprepleću umjereno kontinentalna i submediteranska klima. Godišnja

prosječna mjesečna temperatura iznosi 13,4°C, prosječna temperatura najtoplijeg mjeseca iznosi 22,4°C, dok je prosječna temperatura najhladnijeg mjeseca (siječnja) 3,9°C. Najviše oborina je u mjesecu prosincu, dok je najmanje oborina u mjesecu kolovozu.

U Prostornom planu uređenja Grada Sinja navodi se da je cjelokupni teritorij Grada seizmički aktivan, a područje Grada Sinja nalazi se u zoni IX stupnja MSK skale.

3.2. Demografska struktura

Stanovništvo je jedan od značajnijih čimbenika dugoročnog društveno - gospodarskog razvitka i korištenja prostora. Razvoj nekog područja prvenstveno ovisi o ljudskim potencijalima i sposobnostima lokalnih stanovnika da iskoriste mogućnosti koje im se pružaju u vlastitom, regionalnom, nacionalnom i europskom okruženju. Podaci o demografskoj strukturi Grada Sinja temelje se prvenstveno na objavljenim podacima iz 2011. godine i ranijih godina, dok je 2011. godina uzeta kao relevantna iz Statističkih izvješća za tablični prikaz Prirodnog kretanja stanovništva te prikaza Indeksa i stupnja razvijenosti.

A. Razmještaj i struktura stanovništva

1. Broj stanovnika

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine cjelokupno područje Grada Sinja okupljalo je 24.826 stanovnika na ukupnoj površini od 194,27km², što čini gustoću naseljenosti od 127,79 stan./km².

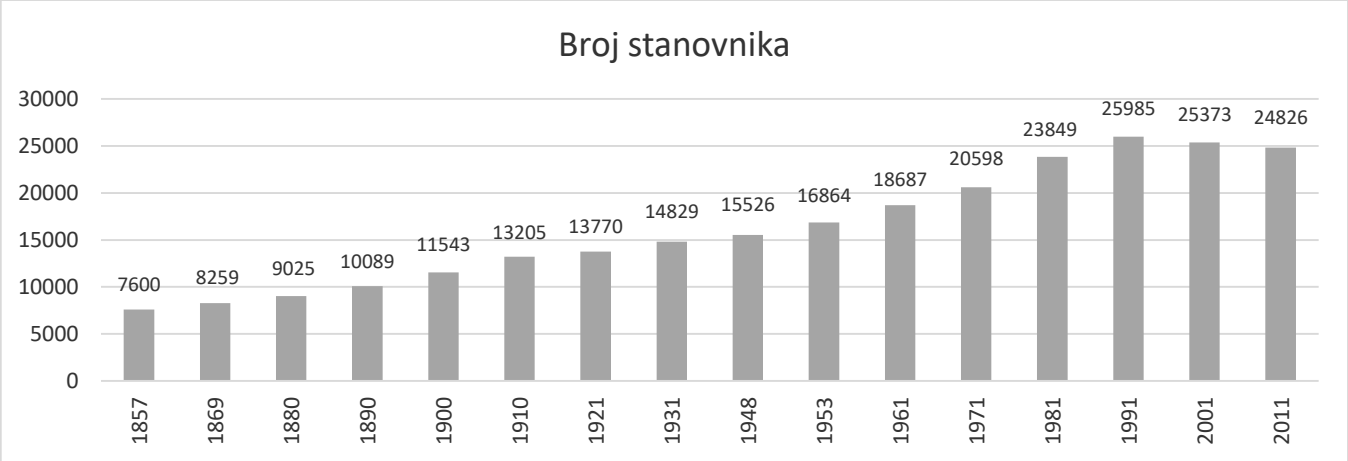
Tablica 1: Broj stanovnika po naseljima, Izvor: DZS

Grad Sinj	**Broj stanovnika**		
Naselja	**1991.**	**2001.**	**2011.**
Bajagić	844	696	565
Brnaze	3097	3223	3190
Čitluk	514	552	490
Glavice	4055	3876	3750
Gljev	562	363	334
Jasensko	422	365	342

Karakašica	686	705	658
Lučane	720	687	643
Obrovac Sinjski	991	913	813
Radošić	605	602	680
Sinj	11378	11468	11448
Suhač	586	573	572
Turjaci	1259	1169	1142
Zelovo	266	181	185
Ukupno	**25.985**	**25.373**	**24.826**

S obzirom na broj stanovnika Grad Sinj se svrstava u treći najnaseljeniji grad u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Na području Grada Sinja nalazi se 14 naselja s različitim brojem stanovnika. Po broju stanovnika ističu se gradsko naselje Sinj na površini u kojem živi najveći broj stanovnika, njih 11.448. Sljedeća naselja prema broju stanovnika su Glavice (3.750) i Brnaze (3.190).

Graf 2: Broj stanovnika, Izvor: DZS

Ako promatramo kretanje broja stanovnika Grada Sinja tijekom nekoliko popisnih godina, primjetan je kontinuirani porast ukupnog broja stanovnika od 1857. (7.600) sve do 1991. godine (25.985) za 10%, nakon čega se primjećuje ukupan pad broja stanovnika Grada u razdoblju od 1991. do 2011. godine kada je na području Grada Sinja živjelo 24.826 stanovnika. Veći kontinuirani pad broja stanovnika Grad Sinj bilježi u međupopisnom razdoblju između 1991. i 2011. godine, kada se zbog ratnih zbivanja i razaranja te poslijeratnih prilika ukupan broj stanovnika Grada smanjio za 4,7%.

Tablica 2: Indeks kretanja broja stanovnika po naseljima, *Izvor: DZS*

Grad Sinj	**INDEKSI**	
Naselja	**1991./2001.**	**2001./2011.**
Bajagić	121.26	123.19
Brnaze	96.09	101.03
Čitluk	93.12	112.65
Glavice	104.62	103.36
Gljev	154.82	108.68
Jasensko	115.62	106.73
Karakašica	97.30	107.14
Lučane	104.80	106.84
Obrovac Sinjski	108.54	112.30
Radošić	100.50	88.53
Sinj	99.22	100.17
Suhač	102.27	100.17
Turjaci	107.70	102.36
Zelovo	146.96	97.84
Ukupno	**102.41**	**102.20**

Činitelji depopulacije od posljednja dva popisa stanovništva, koja je primjetna na prostoru Grada Sinja, su emigracija i negativan prirodni prirast, odnosno prirodni pad broja stanovništva. Stopa prirodne promjene pokazuje relativno smanjenje broja stanovnika prirodnom promjenom u odnosu na početak promatranog razdoblja.

3. Prirodni prirast stanovništva

Tablica 3. Prirodni prirast, Izvor: DZS

Grad Sinj	**Broj stanovnika**			
Naselja	**Broj stanovnika 2001.**	**Broj stanovnika 2011.**	**Promjena broja stanovnika**	**% Promjena broja stanovnika**
Bajagić	696	565	-131	-18.82
Brnaze	3223	3190	-33	-1.02
Čitluk	552	490	-62	-11.23

Glavice	3876	3750	-126	-3.25
Gljev	363	334	-29	-7.99
Jasensko	365	342	-23	-6.30
Karakašica	705	658	-47	-6.67
Lučane	687	643	-44	-6.40
Obrovac Sinjski	913	813	-100	-10.95
Radošić	602	680	78	12.96
Sinj	11468	11448	-20	-0.17
Suhač	573	572	-1	-0.17
Turjaci	1169	1142	-27	-2.31
Zelovo	181	185	4	2.21
Ukupno	**25.373**	**24.826**	**-547**	**-2.16**

U odnosu na prethodno popisno razdoblje ukupna promjena broja stanovnika Grada Sinja iznosila je 547 stanovnika manje, što u postotku iznosi -2,16%. Najveća negativna promjena zabilježena je u naselju Bajagić i iznosi negativnih -18,82%, dok je jedina pozitivna promjena zabilježena u naselju Zelovo i iznosi 2,21%.

B. Razmještaj i struktura kućanstava

1. Broj kućanstava

Na području Splitsko-dalmatinske županije, prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, najveći broj kućanstava nalazi se u Gradu Splitu (63.07) koji ujedno ima i najveći broj stanovnika.

Tablica 4. Broj kućanstava po naseljima, Izvor: DZS

	Broj kućanstava po popisima	
Naselja	**2001.**	**2011.**
Bajagić	214	182
Brnaze	875	934
Čitluk	136	159
Glavice	1075	1156
Gljev	130	129
Jasensko	93	103

Karakašica	179	195
Lučane	188	187
Obrovac Sinjski	262	269
Radošić	163	203
Sinj	3254	3630
Suhač	144	160
Turjaci	308	310
Zelovo	64	63
Ukupno	**7.085**	**7.607**

Tablica 5. Broj kućanstava i prosječan broj osoba u kućanstvu 2011. godine, Izvor: DZS

	Broj osoba	**Ukupan broj kućanstava 2011.**	**Prosječna veličina kućanstva 2011.**
Grad Sinj	24.752	7.607	3,25
Splitsko-dalmatinska županija	451.555	154.528	2,92

Prema posljednjem popisu stanovništva 2011. godine, prosječan broj osoba u kućanstvu u Gradu Sinju iznosi 3,25, što je više od prosjeka Splitsko-dalmatinske županije i Republike Hrvatske (2,80).

Tablica 6. Indeks rasta/pada broja kućanstva, Izvor: DZS

Područje	**Indeks - rast/pad broja kućanstava 2011./2001. godina**
Republika Hrvatska	102,82
Splitsko-dalmatinska županija	107,04
Grad Sinj	107,36

A. Socijalno gospodarska struktura

1. Indeks razvijenosti

Tablica 7. Indeks razvijenosti, Izvor: MRRŠVG – UIRR, Izračun županije 15.07.2010

	Indeks razvijenosti	**skupine**	
Splitsko-dalmatinska županija	89,09%	75,100%	II.
Grad Sinj	81,22%	75-100%	III.

2. Stupanj razvijenosti

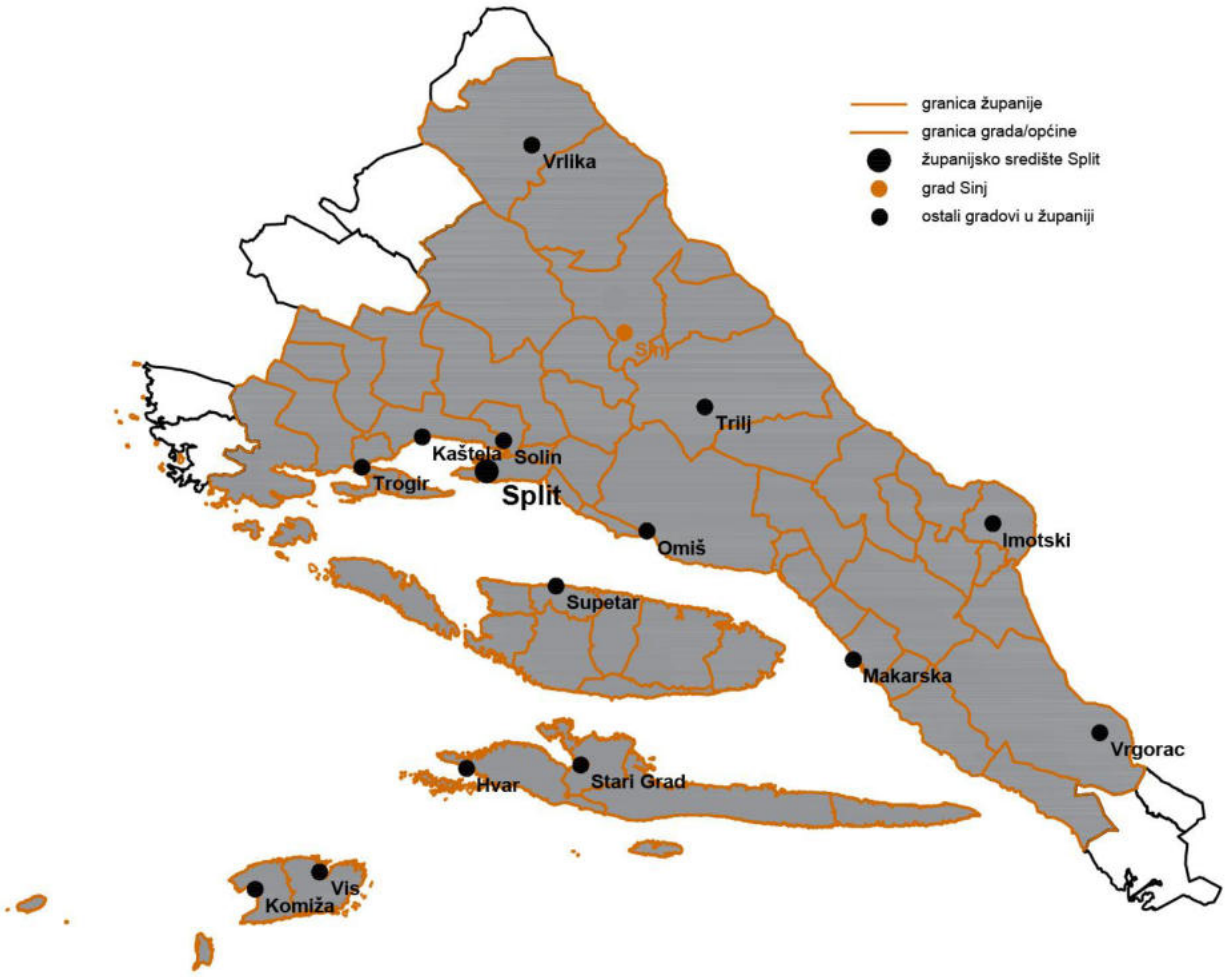
Tablica 8. Stupanj razvijenosti, Izvor:Ministarstvo regionalnog razvoja i europshih fondova

Osnovni pokazatelji	**Vrijednosti**
Prosječni dohodak po stanovniku	24.794,20
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	1.246,00
Prosječna stopa nezaposlenosti	0,2262
Indeks starenja (2011.)	77,7
Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)	0,1666

4. GRAD SINJ U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA ŽUPANIJE

Grad Sinj nalazi se na sjevernom dijelu Splitsko-dalmatinske županije, kojoj upravno i pripada. Na sjeveru graniči sa Šibensko-kninskom županijom, na južnom dijelu graniči s Dubrovačko-neretvanskom županijom, dok na svom istočnom dijelu graniči sa Bosnom i Hercegovinom. Samo središte Županije je Grad Split, a ostala gradska središta odnosno manja regionalno - razvojna središta predstavljaju Grad Trogir, Grad Kaštela, Grad Solin, Grad Omiš, Grad Makarska, Grad Imotski te na otocima Grad Supetar, Grad Hvar i Grad Komiža. Grad Sinj omeđen je sljedećim Općinama/Gradovima: Trilj, Otok, Dicmo, Muć i Hrvace.

Kartogram 3: Položaj Grada Sinja u Splitsko-dalmatinskoj županiji

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA GRADA SINJA

Prostornim planom uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17), površine za razvoj i uređenje prikazane su na kartografskom prikazu "Korištenje i namjena površina" te se određuju za sljedeće namjene:

Tablica 9. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Naziv grada: GRAD SINJ	**Oznaka**	**Ukupno ha**	**%od površine Grada**	**stan/ha ha/stan***	
Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina					
Građevinska područja naselja ukupno	GP	2266,12*	11,66*	10,95*	
Izgrađeni dio GP ukupno	GP	1445,82*	7.4*	17,17*	
- kontinentalno ukupno		1445,82*	7.4*	17,17*	
Izdvojena građevinska područja izvan naselja ukupno		963,98	4,96	25,75	
Gospodarska namjena	I	290,97	1,49	85,34	
Površina za iskorištavanje min. sirovina	E	322,51	1,66	77,00	
Rekreacijska namjena	R	350,5	1,8	70,84	
Površine izvan građevinskog područja					
Poljoprivredne površine ukupno	P	4447,33*	22,89*	0,18*	*
- osobito vrijedno obradivo tlo	P1	2660,0	13,70		
- vrijedno obradivo tlo	P2	1239,13*	6,38*		
- ostala obradiva tla	P3	548,20	2,81		
Šumske površine ukupno	S	10703,62	55,10	0,43	*
- zaštitne	S2	10521,41	54,16		
- posebne namjene	S3	182,21	0,94		
Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PS	838,12	4,31	0,03	*
Vodne površine ukupno	V	136,88	0,70	0,00	*
- vodotoci	V	136,88	0,70		

Ostale površine	ukupno	70,95	0,36	0,00	*
Površine infrastrukturnih sustava	IS	44,72	0,23		
Posebna namjena	N	8,81	0,13		
Groblje	G	17,42	0,09		
Zaštićene cjeline		15,50	0,08	0,00	*
- arheološka područja		15,50	0,08		
Grad Sinj	ukupno	19427,00	100,00	0,54	*

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17*)*

Kao što je vidljivo iz tablice broj 10., šumsko zemljište zauzima najveći dio prostora Grada Sinja, odnosno 55,10%, zatim slijedi poljoprivredno zemljište s udjelom od 22,89% te građevinska područja s udjelom od 11,66%.

1.1. Površina naselja

Grad Sinj u svom sastavu okuplja 14 naselja: Bajagić, Brnaze, Čitluk, Glavice, Gljev, Jasensko, Karakašica, Lučane, Obrovac Sinjski, Radošić, Sinj, Suhač, Turjaci i Zelovo.

Tablica 10. Površina naselja Grada Sinja

NASELJE	POVRŠINA (ha)	POVRŠINA (km²)	stan/km²
Bajagić	2479	24.79	22.79
Brnaze	2170	21.7	147.00
Čitluk	382	3.82	128.27
Glavice	1646	16.46	227.83
Gljev	2711	27.11	12.32
Jasensko	242	2.42	141.32
Karakašica	288	2.88	228.47
Lučane	1835	18.35	35.04
Obrovac sinjski	2358	23.58	34.48
Radošić	1262	12.62	53.88
Sinj	744	7.44	1538.71
Suhač	308	3.08	185.71
Turjaci	1875	18.75	60.91
Zelovo	1127	11.27	16.42
UKUPNO	**19427**	**194.27**	**127.79**

Izvor: *Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17), DZS*

1.2. Građevinska područja

Analizirani podaci odnose se na podatke iz važećeg prostornog plana, odnosno Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17). Građevinska područja naselja u Gradu zauzimaju 2.266,12 ha površine, odnosno 11,66% ukupne površine Grada Sinja. Naselje Sinj ima najveći udio izgrađenog građevinskog područja u iznosu od 85,33%.

Analizirani su i obrađeni udjeli u ukupnoj površini Grada izgrađenog te neizgrađenog i neizgrađenog, ali uređenog dijela građevinskog područja naselja te njihove površine. Na području Grada Sinja ističe se ukupna izgrađena površina od 1445,82 ha građevinskog područja, odnosno 64% ukupne površine Grada.

Tablica 11. Prikaz građevinskih područja naselja Grada Sinja

NASELJE	POVRŠINA	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA					
		izgrađeno	izgrađeno	neizgrađeno	neizgrađeno	ukupno	ukupno
		(ha)	(%)	(ha)	(%)	(ha)	(%)
Bajagić	2479	64,95	55,94	51,15	44,06	116,1	4.68
Brnaze	2170	190,31	64,82	103,26	35,18	293,57	13.53
Čitluk	382	35,37	56,42	27,31	43,58	62,68	16.41
Glavice	1646	283,92	63,12	165,82	36,88	449,74	27.32
Gljev	2711	32,44	52,98	28,78	47,02	61,22	2.26
Jasensko	242	16,44	69,16	7,33	30,84	23,77	9.82
Karakašica	288	47,8*	47,36*	53,12	52,64*	100,92*	35.04
Lučane	1835	70,11	57,34	52,16	42,66	122,27	6.66
Obrovac sinjski	2358	65,11	46,97	73,5	53,03	138,61	5.88
Radošić	1262	53,96	41,57	75,83	58,43	129,79	10.28
Sinj	744	384,08	85,33	66,05	14,67	450,13	60.50
Suhač	308	44,91	47,56	49,51	52,44	94,42	30.66
Turjaci	1875	104,78*	65,38*	55,47	34,61*	160,25*	8.55
Zelovo	1127	51,64	82.42	11,01	17,58	62,65	5.56
UKUPNO	**19427**	**1445,82***	**64**	**820,3**	**36**	**2266,12***	**11.66**

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

Tablica 12. Stanovništvo prema GP naselja Grada Sinja

Naselje	površina građevinskog područja naselja (GP) (ha)	broj stanovnika u odnosu na ukupnu površinu GP (st/ha)	broj stanovnika u odnosu na izgrađenu površinu GP (st/ha)
Bajagić	116,1	4.87	8.70
Brnaze	293,57	10.87	16.76
Čitluk	62,68	7.82	13.85
Glavice	449,74	8.34	13.21
Gljev	61,22	5.46	10.30
Jasensko	23,77	14.39	20.80
Karakašica	100,92	6.52	13.77
Lučane	122,27	5.26	9.17
Obrovac Sinjski	138,61	5.87	12.49
Radošić	129,79	5.24	12.60
Sinj	450,13	25.43	29.81
Suhač	94,42	6.06	12.74
Turjaci	160,25	7.13	10.90
Zelovo	62,65	2.95	3.58
Ukupno	**2266,12**	**10.96**	**17.17**

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17), DZS

1.3. Izdvojena građevinska područja (izvan naselja)

Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja, prema Zakonu o prostornom uređenju (NN br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19) je područje određeno prostornim planom kao prostorna cjelina izvan građevinskog područja naselja planirana za sve namjene, osim za stambenu. Prema Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) na području Grada Sinja planira se rezervacija površina za gospodarsku namjenu, eksploataciju i rekreaciju. Ukupna površina izdvojenih građevinskih područja izvan naselja u Gradu Sinju iznosi 936,98 ha, što predstavlja 4,95% od ukupne površine Grada.

Tablica 13. Izdvojena građevinska područja - površina i udio izdvojenih građevinskih područja izvan naselja prema namjeni

NAMJENA (ha)	OZNAKA	UKUPNO (ha)	%od površine Grada	stan/ha ha/stan*
Gospodarska	I	290,97	1,49	85,34
Eksploatacija	E	322,51	1,66	77,00
Rekreacija	R	350,5	1,8	70,84
UKUPNO:		**936,98**	**4,95**	**26,49**

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17), DZS

2. SUSTAV NASELJA

Sustav centralnih (središnjih) naselja ili sustav razvojnih žarišta, područja s većom koncentracijom stanovništva, najvažniji je dio strateškog prostornog planiranja, jer isti artikulira sve prostore, podprostore i međuprostore i sve infrastrukturne i komunikacijske sustave koji povezuju mrežu gradova i naselja. Kružni prostori oko važnijih ili većih naselja predstavljaju postojeća ili potencijalna žarišta razvitka gradova/općina. Gradovi i naselja u kojima su smještena središta rada, društvene i uslužne djelatnosti utječu na oblike transformacije kontaktnih područja, na razvoj funkcija u prostoru te na njegovo oblikovanje. Osnovnu funkciju naselja čini stanovanje, koje je ujedno najveći korisnik prostora. Prateće funkcije stanovanja su: radne djelatnosti, usluge, opskrba, obrazovanje, zdravstvene i socijalne djelatnosti te rekreacijski sadržaji.

Strategija i Program prostornog uređenja kategoriziraju naselja RH prema kriterijima centraliteta i veličine u šest kategorija, koje se zapravo razlažu na osam kategorija, jer se naselja iz kategorije regionalnih središta dijele u potkategorije regionalnih i manjih regionalnih središta, a naselja iz kategorije lokalnih središta se dijele na kategorije većih i manjih lokalnih središta. Kako su upravo mala regionalna i lokalna središta potencijalni nositelji razvoja nedovoljno prostorno strukturiranih područja, prihvaća se kategorizacija koja naselja dijeli u osam grupa te se tim naseljima daje pozicija na hijerarhijskoj ljestvici centraliteta:[2]

[2] Prostorni plan uređenja Splitsko dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije", broj 1/03, 8/04 (stavljanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 147/15 (rješenja o ispravcima grešaka)

- Regionalno (srednje razvojno) središte, srednji grad 15.000 - 30.000 stanovnika – grad Sinj
- Veće lokalno, područno (malo razvojno) središte, mali grad, 1000-7000 stanovnika - Brnaze, Glavice, Turjaci
- Manje lokalno (poticajno razvojno) središte, mjesta sa gradskim obilježjima, općinska središta, ostala razvojna žarišta, 500-1000 stanovnika - Bajagić, Karakašica, Lučane, Obrovac Sinjski, Radošić, Suhač
- Ostala manja naselja - Čitluk, Gljev, Jasensko, Zelovo

3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Kako je malo i srednje poduzetništvo glavni pokretač gospodarskog razvitka i generator otvaranja novih radnih mjesta, Splitsko-dalmatinska županija kao i Grad Sinj provode niz programa, olakšica i projekata kojima se potiče razvoj malog i srednjeg poduzetništva (kreditiranje poduzetnika, informiranje i edukacija, savjetovanje, poticanje poduzetnika početnika, poticanje inovacija, novih proizvoda i izvoznih programa, poticanje zapošljavanja i dr.), uz što se potiče i razvoj poduzetničkih zona. Osnivanjem i izgradnjom poduzetničkih zona u općinama i gradovima nastoji se potaknuti razvoj gospodarstva, riješiti prostorne probleme poduzetnika te omogućiti i olakšati njihovo ulaganje.

Planiranjem i izgradnjom poduzetničkih (gospodarsko - poslovnih) zona, programima za poticanje poduzetništva, subvencijama te drugim olakšicama, poticajima i mjerama za poduzetnike i buduće investitore, Grad Sinj direktno utječe na stvaranje i poboljšanje uvjeta za pokretanje proizvodnje, otvaranje novih radnih mjesta i povećanje zaposlenosti, a time i na uređenje zemljišta i poslovnih prostora te razvoj gospodarstva cijelog područja. Područje grada Sinja idealno je za razvoj industrije, poljoprivrede, prometa i turizma. Osim toga, promocija Sinjske alke i Velike Gospe privlači sve veći turista, pa se shodno tome grad sve više okreće i turizmu.

U svrhu razvoja poduzetništva, otvaranja gospodarskih zona, sustava olakšica, poticanja proizvodnje i izvoza i rasta gospodarstva te životnog standarda, u promatranom razdoblju doneseni su sljedeći dokumenti i mjere:

- Odluka o načinu ostvarivanja poticaja za zapošljavanje na području Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja 13/11, 1/12, 3/12),

- Program potpore investicijskim projektima gospodarskih subjekata na području Grada Sinja putem subvencioniranja kamata na kredite (Službeni glasnik Grada Sinja 5/14).
- Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015.-2020.g.

U Gradu Sinju nalazi se Gospodarska zona Kukuzovac za koju je i donesen Urbanistički plan uređenja („Službeni glasnik Grada Sinja“ broj 02/04, 02/09, 08/09 i 09/14). Cilj izrade Urbanističkog plana je osiguranje prostora za gospodarski razvoj regije, koji bi oživio i osnažio gospodarski razvoj čitave okolice i grada Sinja. Urbanističkim planom se utvrđuju osnovni uvjeti korištenja i namjene javnih i drugih površina, ulična i komunalna mreža te smjernice za oblikovanje, korištenje, uređenje i zaštite prostora.

Namjena površina UPU-a gospodarske zone Kukuzovac iskazana je u sljedećoj tablici :

Tablica 14. Namjena površina gospodarske zone Kukuzovac

NAMJENA POVRŠINA	**Površina**	
	ha	%
1. GOSPODARSKA NAMJENA	91.96	59.05
– proizvodna (I), poslovna (I2)		
2. SREDIŠNJI USLUŽNI SADRŽAJI (K)	9.16	5.88
3. JAVNE ZELENE POVRŠINE (Z1)	3.51	2.25
4. ZAŠTITNE ZELENE POVRŠINE (Z)	9.58	6.15
5. POVRŠINE ZA POSTUPANJE S OTPADOM	13.34	8.57
– sanirano odlagalište otpada	12.27	7.88
– pretovarna stanica otpada	0.62	0.40
– reciklažno dvorište	0.45	0.29
6. TRANSFORMATORSKA STANICA 110/10(20) kV (IS)	0.64	0.41
7. PROMETNE POVRŠINE	28	17.98
- glavne sabirne ulice		
- sabirne ulice		
- ostale ulice		
- parkirališta		
- pješačke površine		
UKUPNO	155.74	100

Izvor: Urbanistički plan uređenja Gospodarske zone Kukuzovac („Službeni glasnik grada Sinja“ broj 02/04, 02/09, *08/09 i 09/14).*

Gospodarska zona Kukuzovac je poduzetnička zona uglavnom proizvodnog karaktera s primarnim ciljem ostvarenja gospodarskog razvoja Grada Sinja i Splitsko-dalmatinske županije u cjelini, a sve u svrhu otvaranja novih radnih mjesta. Iz Tablice 20 vidljivo je kako Gospodarska namjena zauzima najveće površine zone od 91,96 ha. Unutar gospodarske namjene omogućava se gradnja proizvodnih i poslovnih sadržaja: proizvodnih pogona, zanatskih pogona, skladišta, prodajnih prostora (prodavaonice, manje robne kuće, prodajni saloni i slični prostori koji služe za prodaju - promidžbu vlastitih i drugih proizvoda), izložbenih salona, uslužnih sadržaja, administrativno-upravnih sadržaja, manjih ugostiteljskih sadržaja i drugo.

Zona je podijeljena u tri funkcionalno samostalne prostorne cjeline: I, II i III fazu. U prvoj fazi izgrađene su prometnice (samo nosivi sloj asfalta) unutar kojih je izgrađena i ostala infrastruktura, sustav odvodnje, oborinske vode i otpadne vode, vodoopskrba s hidrantskom mrežom, javna rasvjeta, kabelski rasplet i EKI. Do priključenja na sustav odvodnje grada Sinja, svi poduzetnici morali su projektirati i izgrabiti sabirne jame. Svi priključci do parcela definirani UPU-om Gospodarske zone Kukuzovac su izvedeni, a za sustav odvodnje isti su tamponirani do stavljanja u funkciju cijeloga sustava. Ukupna dužina cesta I faze je 7,9 km.

Osim navedenog, započelo je i komunalno opremanje III faze realizacije zone, OS 10 do ulaza u reciklažno dvorište grada Sinja.

Zona je udaljena oko 10 km od čvora Dugopolje na autocesti Zagreb – Split i to u pravcu Sinja. Smještena u području Dalmatinske zagore koje gravitira zaleđu i graničnim područjima s jedne strane, kao i blizini Splita kao centra Jadrana s druge strane.

Također, Gospodarska zona Kukuzovac nalazi se na području koje ima status brdsko-planinskog područja što donosi posebne povlastice definirane Zakonom o brdsko-planinskom području (NN. NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05, 80/08, 148/13, 147/14). Osim navedenih povlastica Grad je osigurao i druge porezne olakšice i povlastice za poduzetnike navedene zone u kojoj je trenutno 13 aktivnih poduzetnika dok je njih 20 u različitim fazama realizacije investicije.

Osim navedene gospodarske zone na području Grada Sinja, poduzetnicima su dostupne i ostale „poslovno/gospodarske“ zone u obližnjim općinama/gradovima što predstavlja svojevrsni poslovni klaster i omogućava poduzetnicima sve potrebne uvjete za razvoj gospodarstva.

Na područjima susjednih jedinica lokalne samouprave se nalaze sljedeće gospodarske zone:

- na području Grada Trilja - Gospodarska zona Čaporice,
- na području Općine Dicmo - zona Dicmo,
- na području Općine Hrvace - radna zona Vukove stine,
- na područje Grada Vrlike - zona Kosore,
- na području Općine Dugopolje - Gospodarska zona Podi,
- na području Općine Muć - zona Prisike.

Tablica 15. Rezultati poslovanja poduzetnika po godinama u Gradu Sinju

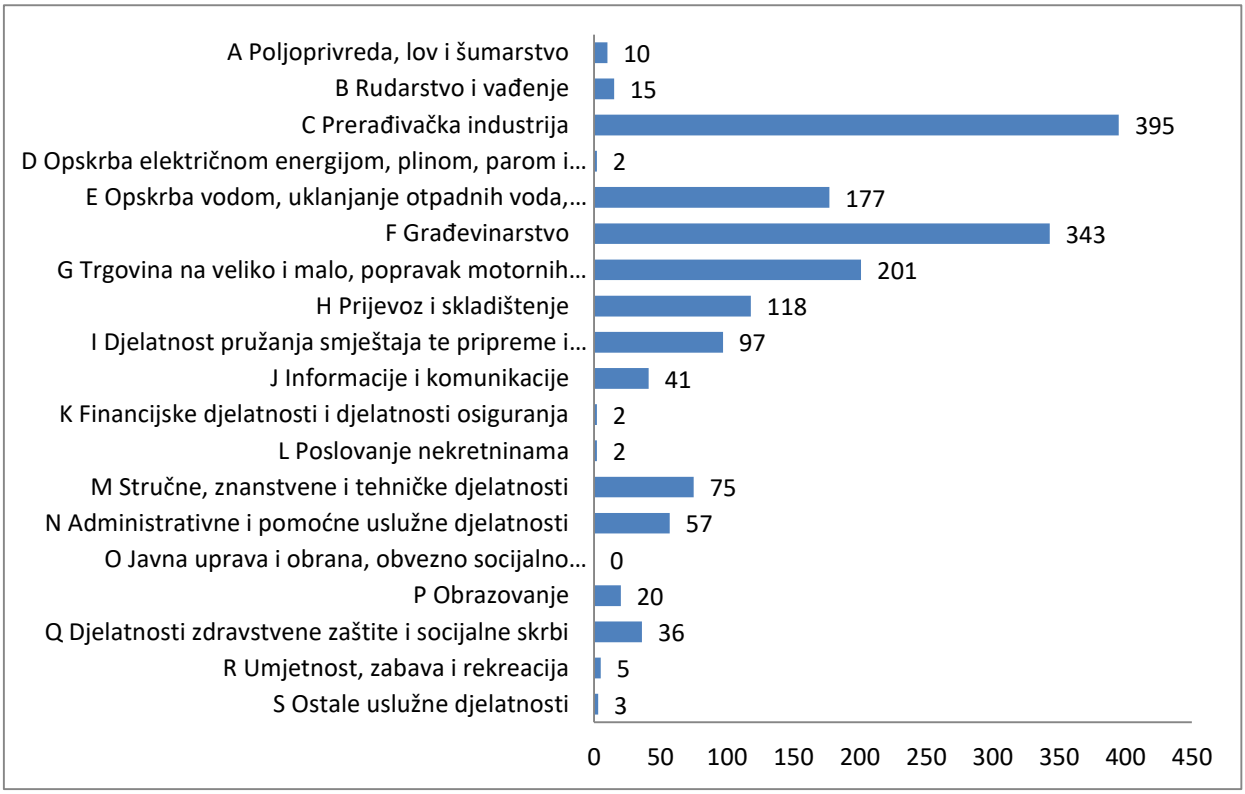
	2014.	**2015.**	**2016.**	**2017.**
Broj poduzeća	230	256	276	292
Ukupni prihodi	697.558.800	853.094.797	893.602.221	862.262.646
ukupni rashodi	685.383.354	776.094.464	813.548.968	839.264.757
Dobit nakon oporezivanja	25.078.553	80.604.056	71.462.181	46.624.386
Prosječan broj zaposlenih	1.376	1.741	1.796	1.855

Izvor: Izvješće o stanju u gospodarstvu Splitsko-dalmatinske županije 2014, 2015, 2016, 2017, Izvješće o stanju u gospodarstvu Splitsko-dalmatinske županije s prikazom financijskih kretanja u 2018. godini

Sve donesene mjere, poticaji i poslovne zone, rezultirali su povećanjem broja poduzeća na području grada i povećanjem broja zaposlenih. Zabrinjavajući podatak o kojem ovisi mnogo faktora je dobit nakon oporezivanja koji se u tri godine smanjio za gotovo 42% u 2017.godini u odnosu na 2015.godinu.

Što se tiče strukture zaposlenih, najveći broj stanovništva Grada Sinja zaposlen je u kategoriji Prerađivačka industrija (395), zatim slijedi Građevinarstvo (343), Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (201) te Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnost sanacije okoliša (177).

Graf 2. - Broj zaposlenih prema djelatnosti 2015. godine

Izvor: Strategija razvoja grada Sinja Razdoblje 2015. – 2020.

Sukladno ranije navedenim podacima, broj nezaposlenih se kroz godine smanjivao te se od 2014. godine do 2018.godine smanjio za 40%.

Tablica 16. Kretanje broja nezaposlenih po godinama i spolu

	Muškarci	Žene	**Ukupno**
2014.	1.150	1.658	**2.808**
2015.	1.048	1.508	**2.556**
2016.	886	1.407	**2.293**
2017.	736	1.205	**1.943**
2018.	-	-	**1.658**

Izvor: Izvješće o stanju u gospodarstvu Splitsko-dalmatinske županije 2015, 2016, 2017 i 2018.

Turistička ponuda Grada Sinja počiva na temeljima bogatstva kulturne i prirodne baštine te na vjerskom turizmu koji ima značajnu ulogu u formiranju turističke ponude i brandiranju Sinja.

Najvažnija manifestacija grada je Sinjska Alka koja je pod zaštitom UNESCO-a kao nematerijalna baština. Sinjska Alka predstavlja simbol ne samo Sinja, već i Hrvatske te je kao

takva jedan od najvažnijih kulturnih događanja u Hrvatskoj. Sam događaj privlači mnogobrojne turiste i posjetitelje, a vrijedi spomenuti i Alkarske dvore kao i muzej Sinjske Alke.

Važnu dimenziju Grada predstavlja vjerska baština jer se u Gradu nalazi jedno od najvećih hrvatskih marijanskih svetišta koje poseban fokus dobiva na blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije, 15. kolovoza, kada se slavi i dan Grada Sinja.

Tablica 17. Dolasci i noćenja turista po godinama

	Turisti			**Noćenja**		
	domaći	strani	**ukupno**	domaći	strani	**ukupno**
2015.	4.752	5.995	**10.747**	11.990	12.638	**24.628**
2016.	3.842	5.791	**9.633**	5.991	8.892	**14.803**
2017.	4.003	7.314	**11.317**	7.850	10.693	**18.543**
2018.	4493	8920	**13.413**	10.276	13.830	**24.106**

Izvor: Statistička analiza turističkog prometa 2018., TZ Splitsko - dalmatinske županije, Izvješće o stanju u gospodarstvu Splitsko-dalmatinske županije 2015, 2016, 2017, 2018

4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM

4.1. Prometna infrastruktura

Prometnice su okosnica razvoja određenog prostora i jedan od važnijih čimbenika koji treba osigurati ravnotežu prostornog razvoja pojedinih dijelova Županije te Grada Sinja, kao i vanjsku povezanost teritorija s okruženjem. Njihovo postojanje utječe na mnoge strukture koje čine taj prostor, poput demografske, socijalne i ekonomske strukture prostora.

A. Cestovni promet

U razdoblju od 2014. – 2018. godine na snazi su bile sljedeće Odluke o razvrstavanju javnih cesta: NN 94/14, NN 66/15, NN 96/16, NN 103/17 s izmjenama i dopunama 17/18 i 69/18, te NN 103/18, koja je i danas (2019.) na snazi.

Najznačajnije javne ceste na području Grada Sinja su svakako državne ceste s ukupnom duljinom od 40,8 km.

Tablica 18. Državne ceste

Oznaka ceste	Opis dionica
D1	Gornji Macelj (A2) – Krapina – Zagreb – Karlovac – Gračac – Knin – Brnaze - Split
D60	Brnaze(D1) – Trilj – Cista Provo – Imotski – G.P. Vinjani Donji
D219	Gornji Muć (D56) – Sinj – Obrovac Sinjski – G.P. Bili Brig

Izvor: Hrvatske ceste

Tablica 19. Županijske ceste

Oznaka ceste	Opis dionica	Duljina(km)
ŽC 6287	Vrlika(D1)-Ježević-Bajagić-O.Sinjski (D219)	6,5
ŽC 6112	Kladnjice (Ž6098)-Prgomet-Prapatnice (D58)	2,88
ŽC 6118	Karakašica (D1) – Čitluk – Jasensko (L67037)	3,1
ŽC 6117	D219 – Lučane – Karakašica (D1),	5,9
UKUPNO		**18,38**

Izvor: Županijska uprava za ceste Split

Tablica 20. Lokalne ceste

Oznaka ceste	Opis dionica	Duljina(km)
LC 67016	Priorice – Obrovac Sinjski (D219)	0,2
LC 67015	Rumin (Ž6082) – Vrdovo	0,8
LC 67018	Matići – Čitluk (Ž6118)	2,5
LC 67037	Jasensko (Ž6118) – D219	3,4
LC 67038	Sinj – D219 - Glavice	6,3
LC 67040	Sinj (D1) - Troglav - Otok(Ž6289)	2,5
LC 67033	Radošić (D219) – L67041	1,8
LC 67041	Sinj (D1) – Radošić – Kukuzovac (D1)	5,9
LC 67042	Mojanka (D1) – Vojnić Sinjski – Ž6148	3,3
UKUPNO		**26,7**

Izvor: Županijska uprava za ceste Split

Ukupna duljina javnih cesta na području Grada iznosi 85,88 km. Udio državnih cesta je 47,5%, županijskih cesta 21,4%, a udio lokalnih cesta 31,1%, u ukupnoj dužini javnih cesta na području Grada.

Cestovna gustoća javnih cesta u odnosu na površinu područja jedinice lokalne samouprave je za državne ceste 0,210, za županijske ceste 0,095, a za lokalne ceste 0,137.

B. Zračni promet

Unutar obuhvata GUP-a Sinja nalazi se letjelište Sinj s pratećim sadržajima, a planira se i smještaj helidroma. Letjelište Sinj je travnate površine te dužine 1350 m, a širine od 250 - 500 m. Pogodan je za sve zrakoplovne djelatnosti te za smještaj ljudi i sredstava. Nalazi se na nadmorskoj visini od 296m (970ft).[3]

Na navedenom letjelištu provode se različiti aero sportovi, škole jedriličarstva i padobranstva, natjecanja i susreti. Ukupna površina letjelišta iznosi 40,49 ha.

[3] Izvor: Hrvatski zrakoplovni savez

C. Elektroničke komunikacije

S obzirom na broj baznih postaja, zaključno s 31.12.2018. godine prema podacima nadležne službe HAKOM, na prostoru Grada Sinja nalazilo se ukupno 12 baznih postaja. Na području Grada postoji 7 lokacija na kojima se one nalaze, s obzirom da se bazne postaje različitih operatora mogu nalaziti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu.

Tablica 21. Broj baznih postaja i antenskih stupova na području Grada Sinja

Stanje na dan	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.
Broj baznih postaja	8	9	10	12	12
Broj lokacija*	4	5	6	7	7
Broj antenskih stupova u vlasništvu operatora**	1	1	1	1	1
Broj antenskih stupova ostalih infrastrukturnih operatora	1	1	1	1	1
Broj antenskih prihvata na postojećim objektima	2	3	4	5	5
Broj antenskih sustava u zatvorenom prostoru	0	0	0	0	0

Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)

* Broj lokacija na kojima se nalaze bazne postaje, uzevši u obzir činjenicu da bazne postaje različitih operatora mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu.
** Broj antenskih stupova i samostojećih nosača u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (Vipnet, Tele2 i HT).

Uspoređujući tablično prikazano stanje parametara na dan 31.12.2014. i 31.12.2018., zamjećuje se povećanje u broju baznih postaja sa 8 na 12. Broj antenskih stupova ostalih infrastrukturnih operatora ostao je isti, dok se broj antenskih prihvata na postojećim objektima povećao na 5. Broj postojećih baznih postaja na 100 stanovnika iznosi 0,049.

4.2. Energetska infrastruktura

A. Opskrba električnom energijom

U sustavu opskrbe električnom energijom razlikujemo prijenosni i distribucijski sustav. U prijenosnom elektroenergetskom sustavu su vodovi i objekti nazivnog napona 110 kV, 220 kV i 400 kV. Područjem Grada Sinja prolaze trase dalekovoda (DV) te su na istom smještene postojeće transformacijske stanice (TS) naponske razine 110 kV:

- DV 110 kV TS Sinj – TS Dugopolje
- DV 110 kV TS Sinj – TS HE Peruča
- DV 110 kV TS HE Peruča – TS Buško Blato
- TS 110/35 kV Sinj
- SINJ 1
- KK ORLOVAC
- SINJ 2

DV 110 kV TS Sinj – TS Dugopolje

Šifra dalekovoda DV 146, godina ulaska u pogon 1990., rekonstruiran 2016, presjeka faznih vodiča ACCC Rovinj mm², prijenosne moći 120 MVA, ukupne duljine voda 12,62 kilometara, 3,3 km u granicama obuhvata Grada Sinja.

DV 110 kV TS Sinj – TS HE Peruča

Šifra dalekovoda DV 143, godina ulaska u pogon 1960., presjeka faznih vodiča Al/Č 150/25 mm², prijenosne moći 89 MVA, ukupne duljine voda 11,36 kilometara, od toga 4,1 km u granicama obuhvata Grada Sinja.

DV 110 kV TS HE Peruča – TS Buško Blato

Šifra dalekovoda DV 114, godina ulaska u pogon 1970., presjeka faznih vodiča Al/Č 150/25 mm², prijenosne moći 89 MVA, ukupne duljine voda 35,34 kilometara, od toga 7,9 km u granicama obuhvata Grada Sinja.

TS 110/35 kV Sinj

Visokonaponsko postrojenje otvorenog tipa sa zgradom za sustave upravljanja i nadzora. i smještaj srednjenaponskog postrojenja izgrađenog 1984. godine, transformatroske snage ukupno 2x40 MVA, približne površine 14.550m² na k.č. 1000/2 u K.O. Sinj.

Slijedom navedenog, ukupna duljina dalekovoda na području Grada Sinja iznosi 15,3 km, od kojih najveći udio zauzima DV 110 kV TS HE Peruča – TS Buško Blato s udjelom od 51,6%, slijedi DV 110 kV TS Sinj – TS HE Peruča s 26,8% te DV 110 kV TS Sinj – TS Dugopolje s udjelom od 21,6%.

Također, na području Grada Sinja postoje i ostali naponski vodovi koji su u cjelosti podzemni kako slijedi:

Tablica 22. Podzemni vodovi prema pogonskom naponu na pšodručju grada Sinja

Vrsta	Pogonski napon	Duljina
podzemni	10 kV	58.750 m
podzemni	35 kV	8.245 m

Izvor: HEP, Elektrodalmacija, 2016.

Od ostalih, na području Grada Sinja postoji 75 SN trafostanica za niže napone sa 10 kV na 04 kV. Osim navedenog izvedena je i vjetroelektrana Visoka–Zelovo.
Pregledom planske i projektne dokumentacije Službe za pripremu izgradnje i izgradnju, Odjela za pripremu izgradnje i Odjela za izgradnju – Zagreb, utvrđeno je da je u prostoru prema Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/2006, 08/2014, 01/2016, 08/2017) rezerviran koridor za izgradnju visokonaponskih objekata i postrojenja:

- DV 2x400 kV
- DV 2x110 kV
- TS 110/x Kv
- TS 110/20(10) kV Kukuzovac
- TS 110/20(10) kV Sinj 2 (Dalmatinka)
- TS 110/x) kV Sinj ISTOK
- DV 2 x 110 kV TS Sinj - TS Kukuzovac
- DV 2 x 110 kV uvod DV 110 kV TS Sinj – TS Meterize u TS Kukuzovac
- DV 110 kV HE Đale - TS Kukuzovac
- DV 110 kV TS Sinj 2 - TS Otok
- KB 2 x 110 kV uvod DV 2 x 110 kV TS Sinj - TS Kukuzovac u TS Sinj 2
- KB 110 kV TS Sinj - TS Sinj 2
- Planom je predviđen elektroenergetski objekt MHE „Rumin1“ snage 5 MW na vodotoku Rumin Veliki.

Osim navedenog, planirane su i:

- Vjetroelektrane: Bili Brig–Vaganj, Svilaja, Zelovo,
- Sunčane elektrane: Sinj-Bajagić i Sinj-Obrovac (Gala)

B. Opskrba plinom

Opskrba prirodnim plinom na području Županije obavlja se kroz sustav magistralnog plinovoda PLINACRO-a, maksimalnog radnog tlaka 75 bar, do mjerno redukcijskih stanica (MRS). Od MRS opskrba će se dalje omogućiti sustavom visokotlačnih plinovoda, maksimalnog radnog tlaka 6 – 16 ili 16 – 25 bar pretlaka ili srednjetlačnim plinovodima (4 bar pretlaka) za područja u okruženju MRS.

Osnovni plinski distribucijski sustav na području Grada Sinja:

- Visokotlačni plinovod maksimalnog radnog tlaka 12 bar predtlaka smjera MRS Dugopolje – RS Dicmo – RS Kukuzovac – RS Sinj
- Srednjetlačni (ST) plinovod maksimalnog radnog tlaka 4 bar pretlaka kojim se opskrbljuju svi potrošači, široka potrošnja, komercijalni i industrijski potrošači na predmetnom području. Trase ST plinovoda prate postojeće i planirane prometnice: državne, županijske, lokalne ulice, glavne mjesne ulice, sabirne ulice i ostale ulice.
- Redukcijske stanice: RS Kukuzovac i RS Sinj.

Tablica 23. Planirani plinovodi na području Grada Sinja

NAZIV PLINOVODA	DULJINA UKUPNO (m)	DULJINA GRAD SINJ (km)
Magistralni plinovod MRS Kukuzovac – MRS Peruča	11.172 m	9.822 m
Lokalni plinovod	-	15.485 m

Izvor: Prostorni plan uređenja Splitsko dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije", broj 1/03, 8/04 (stavljanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 147/15 (rješenja o ispravcima grešaka), Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

4.3. Opskrba vodom i odvodnja otpadnih voda

A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom

Vodovodni sustav Cetinske krajine sastoji se od tri podsustava– Ruda , Šilovka i Kosinac koji se opskrbljuju iz tri izvorišta:

· Izvorišta Ruda sa maksimalnom količinom zahvaćanja 540 l/s;
· Izvorišta Kosinac sa maksimalnom količinom zahvaćanja 90 l/s;
· Izvorišta Šilovka sa količinom zahvata do 40 l/s.

Ovaj sustav posjeduje neka obilježja regionalnog sustava, prvenstveno zbog veličine područja kojeg pokriva i u suštini predstavlja prelazni oblik između grupnog i regionalnog sustava. Sustav je pod upravom VODOVODA I ODVODNJE CETINSKE KRAJINE d.o.o. iz Sinja koji skrbi o sustavu te se prostire na ukupnoj površini od 708.3 km2, a obuhvaća potrošače na području gradova Sinja i Trilja te općina Otok, Dicmo i Hrvace. Pod upravom ovog poduzeća je najveći dio podsustava Ruda te podsustavi Kosinac i Šilovka u cijelosti.

Vodovodni sustav Cetinske krajine odlikuje visoki stupanj priključenosti stanovništva (preko 98%). Na području Grada Sinja riješenu vodoopskrbu imaju sva naselja, osim naselja Zelovo.

Na području grada Sinja, pod upravom VODOVODA I ODVODNJE CETINSKE KRAJINE d.o.o., izvedeno je
- cca. 175 km glavne i lokalne vodovodne mreže,
- i oko 7.400 vodovodnih priključaka.

Tablica 24. Potrošnja pitke vode na području Grada Sinja po godinama

Grad Sinj	m³	l/stan
2014.	1.235.031 m3	49.747,48
2015.	1.340.854 m3	54.010,07
2016.	1.312.552 m3	52.870,05
2017.	1.409.756 m3	56.785,47
2018.	1.320.325 m3	53.183,15

B. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda[4]

Sustav javne odvodnje Grada Sinja sastoji se od oko 22400 m dužnih kolektora glavne i sekundarne mreže , 8 rasteretnih građevina s reguliranim koritima za odvodnju oborinskih i preljevnih voda u potok Gorućicu ili Ćosin potok te uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (mehaničko pročišćavanje za 15000 ES).

Pročišćene otpadne vode ispuštaju se u potok Gorućica i zatim 12 km dugim lateralnim kanalom odvode u Cetinu kod Trilja. Priključenost grada Sinja je oko 56 %.

Većina sustava izgrađena je od azbest – cementnih cijevi oko 55% , betonskih cijevi oko 5%, a od 2005. godine uglavnom se koriste polipropilenske cijevi.

VODOVOD I ODVODNJA CETINSKE KRAJINE d.o.o. upravlja sa dva uređaja za pročišćavanje otpadnih voda:

- UPOV SINJ, I stupanj pročišćavanja, kapaciteta 15.000 ES,
- UPOV TRILJ, II stupanj pročišćavanja, kapaciteta 3.500 ES.

Prema dobivenim podacima, kanalizacija je izgrađena samo u naselju Sinj, i to uglavnom mješoviti sustav koji zahtjeva rekonstrukciju. Stanovništvo koje nije priključeno na sustav odvodnje koristi septičke jame koje nisu vodo-nepropusne te ne postoji adekvatan stupanj obrade otpadnih voda, koje se preko vodotoka Gorućica i lateralnog kanala upuštaju u rijeku Cetinu, a sam vodotok Gorućica nema dovoljnu protočnost . Prema planu provedbe vodno komunalnih direktiva postojeća priključenost Aglomeracije Sinj je oko 30%.

Zbog svih navedenih problema, u promatranom razdoblju je u tijeku bila priprema za EU projekt dok je 2019. godine (kada se i pisalo ovo Izvješće) došlo do potpisivanja Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava i Ugovora za navedeni projekt koji će riješiti probleme vodoopskrbe i odvodnje na području Grada Sinja i šire:

- Projekt integralnog sustava vodoopskrbe i odvodnje Cetinske krajine - aglomeracije Trilj i Otok
- Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Sinj

[4] VODOVOD I ODVODNJA CETINSKE KRAJINE d.o.o.

Projekti uključuju:

- poboljšanja na postojećem vodoopskrbnom sustavu područja Cetinske krajine
- sanaciju postojeće i izgradnju nove kanalizacijske mreže na području Aglomeracije Sinj, Trilj i Otok
- dogradnja i modernizacija postojećih UPOV-a Sinj i Trilj za prihvat i zbrinjavanje otpadnih voda aglomeracija Sinj, Trilj i Otok.
- nabava i modernizacija opreme za upravljanje sustavima odvodnje i vodoopskrbe
- izgradnju/rekonstrukciju/sanaciju sustava javne vodoopskrbe: izgradnju 925 m novih cjevovoda, rekonstrukciju 335 m i sanaciju 23 395 m cjevovoda te rekonstrukciju i dogradnju 3 vodospreme,
- izgradnju/rekonstrukciju sustava javne odvodnje: izgradnju novih cjevovoda ukupne duljine 81 864 m, rekonstrukciju 723 m, izgradnju novih 14 crpnih stanica te dogradnju postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (kapaciteta 30 000 ekvivalent stanovnika) sa I. stupnja pročišćavanja na III. stupanj pročišćavanja (kapaciteta 26 000 ES) i postrojenja za obradu mulja (uključujući nabavu opreme potrebne za pravilno funkcioniranje uređaja).

4.4. Gospodarenje otpadom

Na području Grada Sinja, uslugu sakupljanja i odvoza miješanog komunalnog i glomaznog otpada obavlja komunalna tvrtka Čistoća Cetinske krajine d.o.o. Komunalna tvrtka Čistoća Cetinske krajine čije je sjedište u Sinju, sakuplja miješani komunalni otpad i sa područja Općina Hrvace, Dicmo i Otok te Grada Trilja. Navedeno poduzeće u vlasništvu je sljedećih Gradova/Općina: Grad Sinj - 47%, Grad Trilj - 26%, Općina Otok - 12%, Općina Hrvace - 10%, Općina Dicmo - 5%.

Otpad s područja ovih jedinica lokalne samouprave se također odlaže na odlagalištu Mojanka. Grad Sinj je 2014. godine donio Izmjene i dopune UPU-a gospodarske zone Kukuzovac u kojoj se i nalazi spomenuto odlagalište.

Tablica 25. Namjena površina Gospodarske zone Kukuzovac

NAMJENA POVRŠINA	**Površina**	
	ha	%
5. POVRŠINE ZA POSTUPANJE S OTPADOM	13.34	8.57
– sanirano odlagalište otpada	12.27	7.88
– pretovarna stanica otpada	0.62	0.40
– reciklažno dvorište	0.45	0.29

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

Površine za postupanje s otpadom planirane su u sjeverozapadnom djelu Gospodarske zone uz glavnu cestu Split – Sinj. Površine za postupanje s otpadom planirane su na ukupno 13,34 ha i sastoje se od sljedećih površina:

- Planirano:
  - sanacija odlagališta komunalnog otpada (12,27 ha)
  - izgradnja pretovarne stanice (0,62 ha)
- Izgrađeno:
  - reciklažno dvorište (0,45 ha).

Temeljem zadnjih dostupnih podataka Izvješća o sakupljanju komunalnog otpada, na području Grada Sinja u 2018. godini sakupljeno je 15.654 tone miješanog komunalnog otpada, dok je Stopa odvojenog sakupljanja u 2018. godini u sklopu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom iznosila 0,39%.

Tablica 26.

GRAD SINJ	Ukupno skupljeno (preuzeto) u 2017. godini (t)	Miješani komunalni otpad (20 03 01) (t)	Broj stanovnika obuhvaćen organiziranim skupljanjem komunalnog otpada	Kg/ stanovnik
2018.	n.p.*	15,654.00	24.826	-
2017.	16.698,30	15.623,00	24.826	673
2016.	15.923,13	n.p.*	24.826	641
2015.	15.924,01	n.p.*	24.826	641
2014.	15.925,93	n.p.*	24.826	642

*nema podataka

Izvor: HAOP - Izvješće o komunalnom otpadu

Značajno je za spomenuti da se području Grada Sinja divlja odlagališta saniraju sukladno potrebama i prema programu održavnja komunalne infrastukture. Grad Sinj u promatranom razdoblju izradio nacrt Plana gospodarenja otpadom Grada Sinja za razdoblje 2015. - 2021. godine u kojem su detaljno opisane mjere gospodarenja otpadom.

5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA

5.1. Korištenje prirodnih resursa

U ovom poglavlju analizirano je korištenje poljoprivrednog zemljišta, šuma i voda. Referentni podaci nalaze se u Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) godine, a pri izračunu površine po stanovniku korišteni su podaci Popisa stanovništva 2011. godine.

A. Poljoprivreda

U Izmjenama i dopunama Prostornog plana iz 2017. godine navodi se obuhvat poljoprivrednih površina od 4.447,33 ha, odnosno 22,9%* od ukupne površine Grada.

Tablica 27. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina – poljoprivredne površine

Naziv grada: GRAD SINJ	**Oznaka**	**Ukupno ha**	**%od površine Grada**	**stan/ha ha/stan***	
Poljoprivredne površine ukupno	P	4447,33	22,89	0,18	*
- osobito vrijedno obradivo tlo	P1	2660,0	13,70		
- vrijedno obradivo tlo	P2	1239,13	6,38		
- ostala obradiva tla	P3	548,20	2,81		
Grad Sinj	ukupno	19427,00	100,00	0,54	*

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

Poljoprivredne površine na području Grada dijele se na:

- osobito vrijedno obradivo tlo što obuhvaća komplekse polja (Sinjsko polje, Smradovo,Barovine i dio Hrvatačkog polja),
- vrijedno obradivo tlo što obuhvaća manje komplekse vinograda, vrtova i voćnjaka u blizini naselja;
- ostala obradiva tla čine neobrađene livade i oranice udaljenija od naselja i lošije kakvoće tla.

B. Šumarstvo

Prema Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja *broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17*), na području Grada nalazi se 10.703,62 ha šumskih površina, odnosno 55,10% od ukupne površine Grada.

Tablica 28. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina – šumske površine
Prikaz udjela šumskih površina u ukupnoj površini Grada iz 2017. godine

Naziv grada: GRAD SINJ	**Oznaka**	**Ukupno ha**	**%od površine Grada**	**stan/ha ha/stan***	
Šumske površine ukupno	S	10703,62	55,10	0,43	*
- zaštitne	S2	10521,41	54,16		
- posebne namjene	S3	182,21	0,94		
Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PS	838,12	4,31	0,03	*
Grad Sinj	ukupno	19427,00	100,00	0,54	*

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

Šume, isključivo osnovne namjene, obuhvaćaju zaštitne šume i šume posebne namjene. Zaštitne šume uključuju i zaštitno zelenilo i pejzažne površine uz naselja Grada Sinja. Imaju funkciju zaštite tla od erozije, zaštite naselja i drugih gospodarskih zona, sportsko rekreacijskih i drugih zona. Pridonose prirodnim vrijednostima područja, poboljšanju mikroklimatskih i ekoloških uvjeta. Šume posebne namjene (rekreacijske šume), su u pravilu istaknuti prirodni predjeli koje treba čuvati od bilo kakve izgradnje te ih rekultivirati uz provođenje mjera zaštite od požara (Šušnjevača, Bakračica, Medinjak, Čugurina glavica).

C. Vode

Rijeka Cetina najveća je primorska rijeka u Republici Hrvatskoj, duga je 105 kilometara. Izvire u mjestu Vrlika u Šibensko-kninskoj županiji, prolazi kroz Grad Vrlika, Grad Sinj, Grad Trilj, a ušće joj je u Gradu Omišu u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Područje grada Sinja kojim prolazi rijeka Cetina karakterizira većinom nizinsko okruženje koje obiluje oranicama u koju su iz Cetine usječeni mnogi melioracijski kanali kojima se natapaju poljoprivredne površine.

Tablica 29. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (vodne površine) na području Grada Sinja

Vodne površine Grada Sinja	Oznaka	Ukupno ha	%od površine Grada	stan/ha ha/stan
Vodne površine ukupno	V	136,88	0,70	0,0055
- vodotoci	V	136,88	0,70	

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

Prema dostupnim podacima iz Hrvatskih voda d.o.o., na području Grada Sinja ne postoje površine površinskih voda jezera, ribnjaka niti umjetnih bazena (vode stajaćice) koje su pod upravljanjem Hrvatskih voda. Također, na području Grada nema akumulacija.

D. Mineralne sirovine

Prostornim planom uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) određena su sljedeća eksploatacijska polja:

- Karakašica; Slane Stine - sadra - planira se zatvaranje i sanacija
- Glavice: Stipanovića greben – gips - planirano eksploatacijsko polje
- Glavice – arhitektonsko-građevni kamen - planirano eksploatacijsko polje
- Bajagić: Priorice – arhitektonsko-građevni kamen - planirano eksploatacijsko polje
- Lučane - planirana eksploatacijska polja
- Zelovo - eksploatacijsko polje na teritoriju Grada Sinja i Općine Hrvace – planirano proširenje
- Radošić - planirana eksploatacijska polja

U promatranom razdoblju od 2014. – 2018. godine dva eksploatacijska polja bila su aktivna:

• eksploatacijsko polje tehničko-građevinskog kamena (građevinskog pijeska i šljunka) „Vukove stine“. Ukupna površina navedenog ekspoatacijskog polja 12.77 ha, što iznosi 0,066 ukupne površine Grada. 73% površine eksploatacijskog polja nalazi se na području Općine Hrvace, dok se 27% površine „Vukovih stina“ nalazi na području Grada Sinja. Najmanja

godišnja eksploatacija iznosi 75.000m³, dok najveća godišnja eksploatacija tehničko-građevnog kamena iznosi 150.000 m³.

- eksploatacija gipsa na eksploatacijskom polju „Stipanovića greben“. „Stipanovića greben“ nalazi se u naselju Glavice, na dijelu više katastarskih čestica k.o. Glavice. Postojeće EP je površine oko 13,55 ha, što čini 0,07% ukupne površine Grada. Planirana maksimalna godišnja eksploatacija iznosi 300.000 t, a 2016.godine vijek eksploatacije bio je 16,4 godine.

5.2. Zaštićene prirodne vrijednosti

A. Zaštita prirode

Prema podacima sa Bioportala, na području Grada Sinja nalaze se sljedeća zaštićena područja:

Tablica 30. Prikaz zaštićenih područja na području Grada Sinja

Područje	Broj reg.	Naziv	Naziv prema aktu	Kategorija zaštite	Potkategorija zaštite	Površina	Datum proglaš.
Grad Sinj	436	Rumin	Lokalitet Rumin	Značajni krajobraz	-	34,12*	07.01.2001.
Grad Sinj	437	Sutina	Lokalitet Sutina	Značajni krajobraz	-	462,65*	07.01.2001.

*cjelokupna površina zaštićenog područja unutar i izvan granica obuhvata Grada Sinja

Izvor: Bioportal, AZO, od 2019. g. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – HAOP

Potok Rumin je krajobrazno iznimno zanimljiv u svojem izvorišnom dijelu tj. gornjem toku. Vrijednost prirodnog predjela dopunjena je primjerima pučke arhitekture (stare mlinice). Uvjeti zaštite:

- na cijelom zaštićenom području sprječavati daljnju izgradnju
- rekonstruirati postojeće mlinice
- očuvati cjelovitost krajobraza i autohtonih biljnih vrsta
- očuvati biološku raznolikost
- moguće uređenje zemljanih staza i uređenje odmorišta korištenjem autohtonih materijala

Značajni krajobraz Sutina zaštićen je 2000. g. na površini od 462,8 ha i obuhvaća gornji kanjonski dio toka potoka Sutine, pritoka Cetine. Kanjon planinskog potoka Sutine, sa svojim

neobičnim rasporedom biljnog pokrova, tipičan je primjer botaničke inverzije. Raznovrstan biljni pokrov, grmovi, duplje, stijene omogućuju gniježđenje brojnim vrstama ptica. Po geomorfološkom sastavu kanjon Sutine izgrađen je od vapnenca i dolomita, a erozivno djelovanje pogledu posjetitelja otkriva mnoštvo fosila.

Potok Sutina bujični je potok koji je većim dijelom godine siromašan vodom. Njegov glavni izvor nalazi se podno zaseoka Mijići i Jurići u selu Sutina. Međutim, potok Sutina prima vode i iz drugih izvora, među kojima se svakako izdvaja izvor Bila vrila. Pored ovog izvora nalazi se stara mlinica, koja je dokaz nekadašnjega čovjekova korištenja snage vode potoka Sutine. Uvjeti zaštite:

- rekonstruirati postojeću mlinicu
- očuvati cjelovitost krajobraza i autohtonih biljnih vrsta
- očuvati biološku raznolikost
- moguće uređenje zemljanih staza i uređenje odmorišta korištenjem autohtonih materijala
- na dijelu područja planirano je izletište koje se može realizirati u skladu s odredbama Plana (članak 47.)

Prema Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) određene su mjere zaštite svrhu zaštite i očuvanja prirodne raznolikosti i očuvanja prostora:[5]

- u cilju očuvanja prirodne biološke i krajobrazne raznolikosti treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom, postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina te zabraniti njihovo uklanjanje; treba izbjegavati velike poljoprivredne površine zasijane jednom kulturom; osobito treba štititi područja prirodnih vodotoka i vlažnih livada kao ekološki vrijednih područja.
- očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno plavljenje rukavaca i dr.).
- prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda, potrebno je planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.
- pri oblikovanju građevina (posebice onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi.

[5] Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

- pošumljavanje, ukoliko se provodi, potrebno je vršiti autohtonim vrstama, uzgojne radove provoditi na način da se iz degradacijskog oblika šuma postepeno prevodi u visoki uzgojni oblik.
- u postupku izdavanja lokacijske dozvole za zahvate na području zaštićenih dijelova prirode te za sve zahvate i radnje u zaštićenom području potrebno je, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, ishoditi uvjete zaštite prirode odnosno dopuštenje od tijela državne uprave ili upravnog tijela u županiji, nadležnog za poslove zaštite prirode.
- za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili s drugim zahvatima mogu imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za ekološku mrežu.

B. Područja Nacionalne ekološke mreže

Uredbom o ekološkoj mreži (NN br. 124/2013) proglašena je Ekološka mreža Republike Hrvatske koja je izmijenjena Uredbom o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN br. 105/15), a predstavlja sastavni dio ekološke mreže Europske unije Natura 2000, koja je ujedno najveća koordinirana mreža područja očuvane prirode na međunarodnoj razini.

Ekološka mreža je koridorima povezan sustav najvrjednijih područja za ugrožene divlje svojte i stanišne tipove, čime se omogućava njihovo očuvanje ili uspostavljanje povoljnog stanja na europskoj i nacionalnoj razini, kao i komunikacija jedinki i razmjena vrsta.

Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN br. 124/13, 105/15), čine područja očuvanja značajna za ptice - POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju).

Na području Grada Sinja nalaze se područja zaštićena Uredbom o Ekološkoj mreži (NN br. 124/13, 105/15) u dvije kategorije: važna područja očuvanja značajna za stanišne tipove (Dinara i Srednji tok Cetine) te područje očuvanja značajna za ptice (Cetina i Dinara).

Tablica 31. Prikaz zaštićenih područja Ekološke mreže Natura 2000 na području Splitsko-dalmatinske županije

Kategorija	ID	Kod lokaliteta	Naziv lokaliteta	MS	Tip lokaliteta	Površina (ha)**
POP*	26	HR1000029	Cetina	HR	A	21319.876
	17	HR1000028	Dinara	HR	A	46359.5506
POVS*	11	HR5000028	Dinara	HR	B	46254.9252
	387	HR20001313	Srednji tok Cetine	HR	B	4782.795

*POP - Područja očuvanja značajna za ptice
*POVS – Područja očuvanja značajna za stanišne tipove
** Ukupna površina područja unutar i izvan granica Grada Sinja

Izvor: Bioportal, AZO, od 2019. g. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – HAOP

Prema Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17);[6] Najvažniji mehanizam zaštite za ove lokalitete je postupak ocjene prihvatljivosti planiranih zahvata za prirodu koji je temeljem važećeg Zakona o zaštiti prirode obvezan za sve planirane zahvate koji mogu imati bitan utjecaj na područja ekološke mreže.

Zaštita područja ekološke mreže osigurava se osim provođenjem propisanih mjera zaštite također i provođenjem uvjeta zaštite prirode koji se izdaju sukladno odredbama važećeg Zakona o zaštiti prirode.

Ako se cilj očuvanja područja ekološke mreže odnosi na prirodne vrijednosti kojima se upravlja temeljem plana gospodarenja prirodnim dobrima u smislu Zakona o zaštiti prirode (šume, vode, i dr.) ili ako se propisane mjere zaštite odnose na gospodarenje prirodnim dobrima, predlaže se da tim područjima upravlja fizička ili pravna osoba koja provodi plan, ukoliko taj plan sadrži uvjete zaštite prirode. Za upravljanje ostalim područjima ekološke mreže trebale bi biti nadležne javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima.

[6] Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

C. Struktura registriranih kulturnih dobara

U Registar kulturnih dobara pri Ministarstvu kulture na području Grada Sinja upisano je ukupno 30 kulturnih dobara od toga 25 zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara. Tri su obnovljena, dok je jedno kulturno dobro ugroženo, prema podacima Ministarstva kulture.

Tablica 32. Zaštićena kulturna dobra na području Grada Sinja

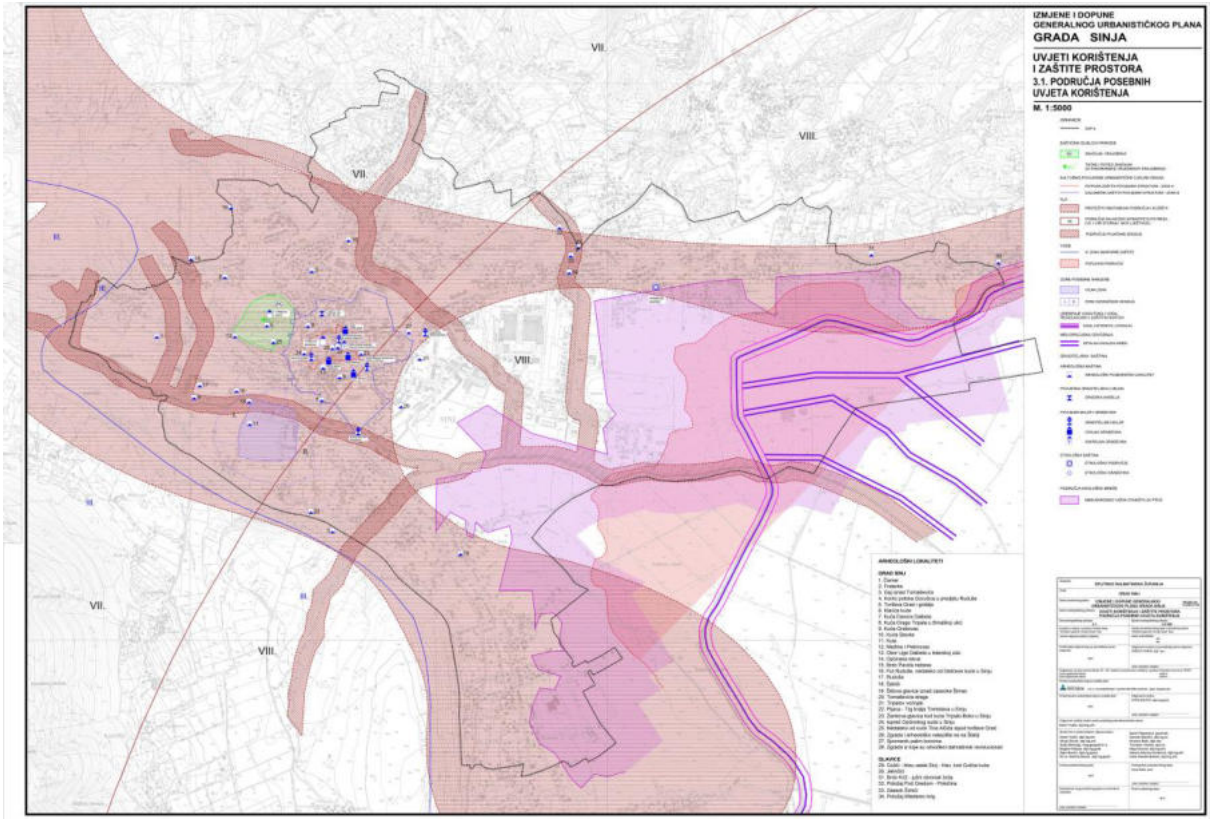
Redni broj	Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Pravni status	Vrsta kulturnog dobra	Klasifikacija	Status	Broj
NEPOKRETNA KULTURNA DOBRA								
1.	Z-5025	Bajagić	Arheološko nalazište Banova draga	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**arheološka baština**		
2.	Z-5072	Bajagić	Arheološko nalazište Srednjovjekovno groblje uz potok Malin	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**arheološka baština**		
3.	Z-4691	Bajagić	Arheološko nalazište špilja Kravarica u zaseoku Priorice	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**arheološka baština**		
4.	RST-0539-1971	Karakašica	Mlinica Runjina	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
5.	Z-4798	Obrovac	Sinjski Mlinica Stara mostina	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
6.	Z-4943	Obrovac	Sinjski Mlinica Nova mostina	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
7.	P-5639	Obrovac	Sinjski Most kod Hana na rijeci Cetini	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
8.	Z-4690	Sinj	Arheološko nalazište Čitluk, antički grad Aequum	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**arheološka baština**		
9.	Z-5027	Sinj	Crkva Gospe Sinjske s franjevačkim samostanom	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**sakralna graditeljska baština**		
10.	Z-5704	Sinj	Kompleks režije duhana	**zaštićeno kulturno dobro**	kulturno – povijesna cjelina	**kulturno-povijesna cjelina**		
11.	Z-7018	Sinj	Kuća Šuić s gospodarskim objektom, Ulica Domovinskog rata	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**	ugroženo	

12.	Z-5011	Sinj	Kuća Tripalo	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
13.	Z-4795	Sinj	Kuća Tripalo	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**	obnovljeno	
14.	Z-4941	Sinj	Kuća Varda Stipković	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
15.	Z-5117	Sinj	Kulturno - povijesna urbanistička cjelina Sinja	**zaštićeno kulturno dobro**	kulturno – povijesna cjelina	**profana graditeljska baština**		
16.	Z-5030	Sinj	Most na rijeci Gorušćici	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
17.	Z-5571	Sinj	Prva franjevačka gimnazija	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
18.	Z-5518	Sinj	Sklop Kvartira (konjičke vojarne)	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**	obnovljeno	
19.	Z-5871	Sinj	Sklop željezničke postaje	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
20.	Z-5038	Sinj	Tvrđava Grad i groblje	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**	obnavlja se	
21.	Z-4797	Sinj	Tvrđava Kamičak	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**	obnovljeno	
22.	Z-6987	Sinj	Vojarna Rainer, Ulica Domovinskog rata	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**	ugroženo	
23.	Z-4796	Sinj	Zgrada (Litrin obor), Ulica Tadije Anušića	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
24.	Z-5599	Sinj	Zgrada na Štaliji	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**profana graditeljska baština**		
NEMATERIJALNA KULTURNA DOBRA								
25.	Z-4848	Sinj	Godišnji pokladni ophod mačkara podkamešničkih sela	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**običaji, obredi i svečanosti**		
26.	Z-3355	Sinj	Priprema tradicijskog jela sinjski arambaši	**zaštićeno kulturno dobro**	pojedinačno	**znanje i vještine**		

27.	Z-3238	Sinj	Viteška igra Sinjska alka	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno	običaji, obredi i svečanosti		
POKRETNO KULTURNO DOBRO - MUZEJSKA GRAĐA								
28.	Z-3913	Sinj	Muzej Cetinske krajine - muzejska građa	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno	muzejska građa		
	UKUPNO ZAŠTIĆENA NEPOKRETNA KULTURNA DOBRA							**24**
	UKUPNO ZAŠTIĆENA NEMATERIJALNA KULTURNA DOBRA							**3**
	UKUPNO ZAŠTIĆENA POKRETNA KULTURNA DOBRA							**1**

Izvor : Ministarstvo kulture

Slika 1 - Prikaz Uvjeta korištenja i zaštite prostora

Izvor : Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

5.3. Područja posebnih karakteristika

A. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća[7]

Za područje Grada Sinja donesena je Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća (Kolovoz, 2011) kao temeljni dokument za izradu Plana zaštite i spašavanja kao i Plana civilne zaštite te njen poseban izvadak naslovljen "Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja" Grada Sinja kojima su utvrđene i propisane prevetivne mjere čijom će se implementacijom umanjiti posljedice i učinci djelovanja prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća te povećati stupanj sigurnosti stanovništva, materijalnih dobara i okoliša.

KRITERIJ ZA IZGRADNJU SKLONIŠTA I DRUGIH OBJEKATA ZA ZAŠTITU
Područje Grada Sinja sadrži ugrožena područja u odnosu na Pravilnikom propisane kategorije te se mora provesti i osigurati zaštita pučanstva, u ovisnosti o stupnju ugroženosti.

ODREĐIVANJE STUPNJA UGROŽENOSTI
Za područje Grada Sinja, podaci za procjenu uzeti su iz važećih dokumenata prostornog uređenja i statističkih pokazatelja relevantnih za ovo područje, a procjenom planiranih infrastrukturnih objekata i uspostavljenom kategorizacijom centralnih naselja, zaokruženi su pokazatelji na Pravilnikom predviđene stupnjeve ugroženosti. U gradskom središtu naselju Sinj, živi 46,1%, a u naseljima Brnaze, Glavice i Turjaci 32,5 % od ukupnog broja stanovnika Grada. Ostala naselja broje manje od 1 000 stanovnika. Na području Grada Sinja, temeljem gore navedenih podataka, utvrđuju se sljedeći stupnjevi ugroženosti:

- II STUPANJ UGROŽENOSTI (gradovi i naseljena mjesta u kojima živi preko 10 000 do 30 000 stanovnika):
- naselje Sinj (11.448 stanovnika).

- IV STUPANJ UGROŽENOSTI (manje ugroženi gradovi i naseljena mjesta u kojima živi preko 2 000 do 5 000 stanovnika):
- naselje Brnaze (3 190 stanovnika)
- naselje Glavice (3 750 stanovnika)

[7] Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Sinja (*Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17*)

Ostala naselja Grada Sinja nisu ugrožena obzirom da sva imaju manje od 2000 stanovnika te ne trebaju graditi skloništa i druge objekte za zaštitu stanovništva. Također, po kriteriju Ministarstva obrane, na području Grada Sinja nalazi se ugroženi objekt:

- Zračna luka (površine 40,49 ha)

ZONIRANJE PODRUČJA UGROŽENOSTI

Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu propisano je da se gradovi i naseljena mjesta II stupnja ugroženosti, trebaju razdijeliti u jednu ili više zona u kojima se grade skloništa otpornosti 50 kPa te jednu ili više zona u kojima se osigurava zaštita stanovništva u zaklonima. Na području naselja Sinj, s obzirom na utvrđeni stupanj ugroženosti kao i postojanje ugroženih objekata po kriteriju Ministarstva obrane, prilikom gradnje novih građevina predviđa se izgradnja skloništa dopunske zaštite i zaklona, ovisno o veličini i vrsti objekta.

Gradovi i naseljena mjesta IV stupnja ugroženosti trebaju se razdijeliti u jednu ili više zona u kojima se osigurava zaštita stanovništva u zaklonima. Skloništa i zakloni se grade u zonama u kojima je obvezna gradnja objekata za sklanjanje stanovništva prema sljedećim uvjetima:

- Sklonište dopunske zaštite - veličine od 50 do 100 sklonišnih mjesta, otpornosti 50 kPa;
- zaklon - veličine do 50 sklonišnih mjesta, otpornosti 30 kPa.

U području II stupnja ugroženosti propisuje se izgradnja skloništa dopunske zaštite otpornosti 50 kPa (od 50 - 100 sklonišnih mjesta) za složenije građevine sukladno posebnom Pravilniku (dječje vrtiće, škole, javne građevine, veće radne pogone, višestambene građevine I si.). Za jednostavnije građevine (obiteljske, višeobiteljske, stambeno-poslovne i si.) na području II I IV stupnja ugroženosti gradskog naselja Sinja, Glavica i Brnaza dovoljna je gradnja zaklona.

B. Mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

ZAŠTITA OD POŽARA

U svrhu motrenja područja potrebno je održavati, urediti i opremiti motrilačke postaje na pogodnim prostorima. Provedba mjera za zaštitu od požara, uz obavezno osiguranje i gradnju svih elemenata koji su nužni za učinkovitu zaštitu od požara prema posebnim propisima i normativima koji uređuju ovo područje.

ZAŠTITA OD POTRESA

Do izrade odgovarajuće karte seizmičkog rizika projektiranje i građenje novih građevina mora se provoditi sukladno postojećim kartama. Kada se gradnja planira uz područja već izgrađenih objekata za koje postoji izrađena lokalna mikrorajonizacija, tada se ti podaci mogu rabiti za

potrebe buduće gradnje. U nedostatku mikrorajonizacije cijelog područja, kod izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola za građevine od posebne važnosti, potrebno je zahtijevati izradu mikrorajonizacije uže lokacije same građevine. Prilikom izgradnje novih građevina potrebno je objekte graditi na način da je njihova međusobna udaljenost minimalno h/2, gdje je h visina objekta. Kod rekonstruiranja postojećih građevina izdavanje akata o građenju treba uvjetovati ojačavanjem konstrukcije građevine sukladno važećim zakonima, propisima i normama. U prostornoj dokumentaciji užeg područja potrebno je izvršiti analizu utjecaja potresa na vitalne građevine visokogradnje i niskogradnje koji nisu građeni po suvremenim propisima i normama protupotresne gradnje.

SKLANJANJE STANOVNIŠTVA

Grad Sinj je dužan na svome teritoriju osigurati uvjete za sklanjanje ljudi, materijalnih i drugih dobara. Radi osiguranja građenja skloništa unutar gradskog područja Sinja, a do donošenja preciznijih zakonskih odredbi, određene su zone ugroženosti, na temelju kriterija propisanih podzakonskim aktom, i razrađeni kriteriji radi definiranja područja i način gradnje zaštitnih građevina, zaklona, dopunskih skloništa otpornosti 50 kPa, skloništa osnovne zaštite otpornosti 100 kPa i dr., a što je sadržano u Planu urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti, prema Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17).

PRIMJENA KOD IZRADE PROSTORNO PLANSKE DOKUMENTACIJE

U svim naseljima Grada Sinja, neovisno o stupnju ugroženosti, nova izgradnja se vrši na način da se zadovolje urbanističke mjere zaštite od elementarnih nepogoda u prostornom planiranju i uređenju prostora, među kojima se izdvajaju mjere koje treba primjeniti:

- mjere zaštite od potresa;
- mjere zaštite od poplava i bujica;
- mjere zaštite od požara, eksplozije, prometnih udesa i si.;
- između građevina osigurati udaljenost za prolaz vatrogasnog vozila i zaštitu od rušenja te osigurati druge propisane mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti. Dolje navedeni Zahtjevi zaštite i spašavanja odnose se na ugroze po stanovništvo i materijalna dobra na području Grada. Ugroze su razrađene prema mogućim opasnostima i prijetnjama koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velika nesreće, a to su:

POPLAVE (BUJICE)

Sukladno izvršenom fizikalnom modelu varijanti propagacije vodnog vala u slučaju rušenja objekata (proboji obodnih nasipa akumulacije, derivacijskih nasipa, brane i strojarnice) Hrvatskih voda, ovdje su iznijete varijante u kojima je ugroženo područje Grada Sinja kako

slijedi: Prema izrađenim elaboratima „Određivanje posljedica uslijed iznenadnog rušenja ili prelijevanja brana Peruča (Građevinski institut, OOUR, FGZ, Split-Zavod za hidrotehniku Split, 1985), bez obzira da li se radi o trenutačnom rušenju ili postupnom rušenju ugrožen je cjelokupni prostor od Peruče do mora, izvori: Šilovka i Kosinac, Hrvatačko polje, Sinjsko polje, HE Peruča, HE Orlovac, HE Đale i HE Zakučac. Ugrožena su sva naseljena mjesta ispod kote 320,03 m.n.m., t.j. sva naselja oko Sinjskog polja, svi izgrađeni mostovi i objekti na potezu od Bajagića do Košuta. U takvoj situaciji obvezna je evakuacija svih stanovnika i pokretne imovine pravovremenim uzbunjivanjem stanovništva putem izgrađenog sustava uzbunjivanja. Rijeka Cetina na području Sinjskog polja je prožeta mrežom nasipa i zaštićena je od poplava s tim da se i vodostaj rijeke Cetine može regulirati zaustavljanjem ili spuštanjem „klapne“ na samoj brani Peruča. Da bi štete bile što manje, sve do predviđenih značajnijih radova na potrebnim rekonstrukcijama treba vršiti redovno održavanje navedenih objekata, košnja i povremene čišćenje.

POTRESI

U Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) navodi se da je cjelokupni teritorij Grada seizmički aktivan, ali s različitim seizmičkim rizicima na pojedinim područjima. Do izrade novih seizmičkih karata prilagođenih Euro normama aktualne karte Republike Hrvatske moći će se primjenjivati tako da vrijedi karta s povratnim periodom od 500 godina, a seizmičnosti 8 i 9 stupnjeva MSK skale, što se navodi za područje Grada Sinja. Najugroženija su područja gdje su zone stambenih zgrada te će uslijed njihovog eventualnog urušavanja biti veliki broj stradalih. Zatim, gospodarske zone s velikim brojem zaposlenih gdje prijeti opasnost od urušavanja gospodarskih objekata te ispuštanja i eksplozija opasnih tvari. Uža gradska jezgra je također područje gdje se mogu očekivati veća urušavanja objekata pošto su to većinom stariji objekti.

POŽARI

Premda je opasnost od nastanka požara i zaštita od požara predmet druge Procjene nužno je istaći da su, za područje Grada Sinja, karakteristike koje povećavaju opasnost od nastanka požara neobrađene poljoprivredne površine često obrasle makijom i neuređenom borovom šumom. Ovim područjem prolaze dalekovodi 10 i 35 kV i električne mreže srednjeg i niskog napona koji također povećavaju opasnost od nastanka požara.

KLIZIŠTA

Na području Grada registrirana su manja klizišta. Klizišta se nalaze na spoju poda i polja cijelom dužinom od Bajagića do Hana, u Glavicama, u Lučanima, Brnazama, na Suhaču i Karakašici. Na tom predjelu nema građevina tako da i nema ugroženih stanovnika

OLUJNI I ORKANSKI VJETAR

Zaštita od olujnih i orkanskih vjetrova koji su posljedica nevremena kao kompleksne atmosferske pojave moguće je ostvariti provođenjem preventivnih mjera već pri gradnji naselja, zgrada za stanovanje i drugih građevinskih i industrijskih objekata napose tamo gdje se očekuju olujni i jači vjetrovi. I u gradnji prometnica, elektro vodova, valja voditi računa o vjetru. S obzirom na svoje rušilačko djelovanje, olujni i orkanski vjetar vrlo štetno djeluje na građevinarstvo jer onemogućava radove, ruši dizalice, ruši krovove i loše izvedene građevinske objekte. U području elektroprivrede i telefonskog prometa, kidaju se električni i telegrafski vodovi, ruše njihovi nosači.

ZAŠTITA OD EPIDEMIJA

Obzirom na pojavu bolesti kao što su ptičja gripa, a posebno svinjska kuga tamo gdje je to još moguće potrebno je u izvangradskim naseljima spriječiti njihovo širenje i spajanje, odnosno ostaviti razmake koji omogućavaju stvaranje dezinfekcionih barijera i koridora.

Mnogi prostorni planovi već imaju utvrđene zone udaljenosti između farmi i farmi odnosno farmi i naseljenog mjesta zbog naprijed navedenog,

TEHNIČKO - TEHNOLOŠKE KATASTROFE I VELIKE NESREĆE IZAZVANE NESREĆAMA U GOSPODARSKIM OBJEKTIMA

U Gradu Sinju ima više gospodarskih objekata pa su zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada.

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE KATASTROFE IZAZVANE NESREĆAMA U PROMETU

Sukladno Odluci o određivanju cesta po kojima smiju motorna vozila prevoziti opasne tvari i o određivanju mjesta za parkiranje motornih vozila s opasnim tvarima („Narodne novine“ broj: 57/07.), prijevoz opasnih tvari na području Grada Sinja nije dozvoljen, osim u slučajevima opskrbe gospodarskih subjekata,benzinskih postaja i stanovništva.

Ekološke nesreće uglavnom bi se odnosile na onečišćenje područja (većeg ili manjeg ovisno o vrsti incidenta i pravodobnoj i odgovarajućoj intervenciji nadležnih službi) izlijevanjem pogonskog goriva i maziva te zauljenih otpadnih voda.

IZRADA PLANA MJERA ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI

U zonama propisane izgradnje skloništa, za dijelove naselja za koje se izrađuje detaljni plan kao i za veće i složenije građevine (proizvodno – poslovni kompleksi, građevine javne i društvene namjene i sl.), potrebno je izraditi elaborat „Plan mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti“. Navedeni elaborat, zajedno sa idejnim rješenjem namjeravanog zahvata u prostoru čini temelj za ishođenje akata za provedbu prostornih planova ili građevinske dozvole.

6. OBAVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

U navedenoj tablici prikazani brojčani parametri odnose se na Izvješće o stanju u prostoru Grada Sinja od 2014. – 2018.

Tablica 33. Obvezni prostorni pokazatelji Izvješća o stanju u prostoru Grada Sinja

	osnovna tematska cjelina	skupina pokazatelja		pokazatelj		izvor podataka
1.	**OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA**					
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika 2011.	24.826	DZS Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika (2011./2001.)	102.20	
			3.	Prirodni prirast stanovništva (prosjek 2001. - 2016.)	- 547	
		B. Razmještaj i struktura kućanstava	1.	Broj kućanstava 2011.	7.607	DZS Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.
			2.	Indeks rasta broja kućanstava (2011./2001.)	107,04	
			3.	Prosječna veličina kućanstva 2011.	3,25	
1.2.	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti (2013. – 2016.)	89,09%	MRRFEU Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
			2.	Stupanj razvijenosti	III.	
2.	**STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA**					
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	14	DZS Državni zavod za statistiku
			2.	Gustoća naselja 2017.	0,0000721	
			3.	Gustoća naseljenosti 2011.	127,79 stanovnika/km^2	
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U	A. Površina naselja	1.	Površina JLS	194.27 km^2	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)
			1.	Površina GP naselja - ukupno planirana	4.729,65 ha	
			2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	11,66 %	

	NASELJIMA	B. Građevinska područja (GP)	3.	Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	64 %	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)
			4.	Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	36 %	
			5.	Udio neuređenog GP u odnosu na ukupno GP	1,02 %	
			6.	Broj stanovnika/ukupna površina GP	10,96 stanovnika/ha	
			7.	Broj stanovnika/izgrađena površina GP	17,17 stanovnika/ha	
2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja - ukupno planirana	936,98 ha, 0,037 ha/st.	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)
			2.	Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP:		
			2. a.	Rekreacijska namjena	350,5 ha 1,8 % 0,014 ha/st.	
			2. b.	Gospodarska namjena	290,97 ha 1,49 % 0,011 ha/st.	
			2. c.	Eksploatacija	322,51 1,49 % 0,012 ha/st.	
3.	**POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST**					
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama:		Hrvatske ceste d.o.o. Županijska uprava za ceste Split,
				- državne ceste	40,8 km	
				- županijske ceste	18,38	
				- lokalne ceste	26,7	
			2.	Udio pojedinih vrsta cesta:		
				- državne ceste	47,5 %	
				- nerazvrstane (bivše županijske ceste)	21,4 %	
				- nerazvrstane (bivše lokalne ceste)	31,1 %	
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta / površina područja)	0,44 km/km²	

		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti:		
				- lokalna	-	
				- regionalna	-	
				- međunarodna	-	
			2.	Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga:		
				- lokalna	-	
				- regionalna	-	
				- međunarodna	-	
			3.	Gustoća željezničkih pruga (dužina / površina područja)	-	
		C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka prema vrstama	1	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)
				- sportsko – zračna luka	1	
			2.	Površina zračnih luka	40,49ha	
		D. Pomorski promet	1.	Broj luka prema vrsti	-	-
			2.	Površina kopnenog dijela luke	-	
			3.	Luke nautičkog turizma prema broju vezova	-	
		E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci		-
			2.	Klasa i duljina plovnih putova	-	
		F. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,049	HAKOM - Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
		A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopskrbnih vodova	66,99 km	HOPS
		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda	-	
			2.	Udio prema vrsti plinovoda:		
				- magistralni plinovod	-	
				- lokalni plinovod	-	

3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda:		JANAF d.d.
				-	-	
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže	177 km	Hrvatske vode
			2.	Potrošnja pitke vode	145,70 l/st/dan	
		B. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže	22,4 km	Hrvatske vode
			2.	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - broj i kapacitet		
				UPOV SINJ	15.000 ES	
				UPOV TRILJ	3.500 ES	
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.	Broj i površina odlagališta prema vrsti	1	AZO Agencija za zaštitu okoliša
				- aktivno	13,34 ha	
4.	**KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA**					
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	4.447,33 ha	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	22,89 %	
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,54 ha/stanovniku	
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	10.703,62 ha	
			2.	Udio šumskog zemljišta	55,10 %	
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	0,43 ha/stanovniku	
		C. Vode	1.	Površine površinskih voda	136,88 ha	

			2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS	0,7 %	
			3.	Dužina vodotoka	-	
		D. Morska obala	1.	Morska obala - dužina obalne crte	-	
		E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina:		
				- eksploatacija tehnićko-građevinskog kamena	12,77ha	
				- eksploatacija gipsa	13,55ha	
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI Zaštićena područja prirode		1.	Broj i površina zaštićenih područja (PP, RP i ostalo)	2 496,77 ha	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) Bioportal, AZO, od 2019. g. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – HAOP
			2.	Područja ekološke mreže POP	67.679,42 ha	
				POVS	51.037,74 ha	
4.3.	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih kulturnih dobara:		Ministarstvo kulture
				- registrirani nepokretni	25	
				- registrirani pokretni	1	
				- nematerijalni	4	
			2.	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	3	
			3.	Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	1	
4.4.	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA*	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		* opisano u tekstualnom dijelu Izvješća		

5.	**DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA**					
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća		Broj donesenih izmjena i dopuna PP:	4	Upravni odjel za Prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, gospodarstvo i upravljanje imovinom
				- PPUG	1	
				- GUP	1	
				- UPU	1	
				- DPU	2	
5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja - 2013. do 2017. godine	3.024	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, AZONIZ
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1.	Broj PP ili pojedinačnih zahvata	1	Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)
5.4.	URBANA SANACIJA		1.	Broj izdanih rješenja o ozakonjenju	-	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, AZONIZ

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

Prostorno uređenje temelji se na integriranom pristupu prostornom planiranju obuhvaćajući gospodarska područja, zaštitu prostora, znanstveno i stručno utemeljene spoznaje te poštivanje važećih smjernica prostornog uređenja.

1. POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA

Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) predstavlja temeljni razvojni dokument donesen na lokalnoj razini, koji je u skladu s prostornim planovima višeg reda, u prvom redu s Prostornim planom uređenja Splitsko dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije", broj 1/03, 8/04 (stavljanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 147/15 (rješenja o ispravcima grešaka).

Osim toga, svi razvojni dokumenti koji se donose i koji će se u narednoj perspektivi donositi za područje Grada moraju biti usklađeni sa razvojnim dokumentima na županijskoj razini. To se prije svega odnosi na zaključke takvih dokumenata, odnosno na specifične ciljeve, prioritete i mjere.

Tablica 34. Popis prostorno planske dokumentacije Grada Sinja koji su na snazi:

DOKUMENT	**SLUŽBENI GLASNIK**
Prostorni plan uređenja Grada Sinja	*Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17*
GUP-a Grada Sinja	*Službeni glasnik Grada Sinja 2/07,01/09, 6/16. i 6/18.*
UPU Gospodarske zone Kukuzovac	*„Službeni glasnik Grada Sinja“ broj 02/04, 02/09, 08/09 i 09/14*
DPU područja mješovite-pretežito poslovne zone Trnovača-Sinj	*Službeni glasnik Grada Sinja 4/10, 7/10, 1/2018,*
DPU ex vojarne Ivaniša Nelipića	*Službeni glasnik Grada Sinja 10/11, 08/13*
Prostorni plan uređenja Splitsko dalmatinske	*Službeni glasnik Splitsko - dalmatinske*

županije	*županije", broj 1/03, 8/04 (stavljanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 147/15 (rješenja o ispravcima grešaka)*

PPUG-om Sinja detaljnije se razrađuju i konkretiziraju odredbe Prostornog plana Splitsko dalmatinske županije, što se prije svega odnosi na uređenje, korištenje i zaštitu područja Grada te zaključke dokumenta prostornog uređenja šireg područja, odnosno na specifične ciljeve, prioritete i mjere.

U svrhu usklađivanja prostorno - planske dokumentacije na razini Grada sa Zakonom o prostornom uređenju donesenim 2013. godine, Gradsko vijeće Grada Sinja je 2014. godine donijelo je Odluku o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Sinja (*Službeni glasnik Grada Sinja 8/2014*) kojom je pokrenut postupak izrade I. po redu izmjena i dopuna navedenog Plana. Tijekom narednih godina PPUG Sinja se mjenjao kroz proces izrade izmjena i dopuna još dva puta, odnosno 2016. godine kada su donešene II. izmjene i dopune te 2017. godine kada su donešene III. izmjene i dopune. U oba procesa donošenja izmjena i dopuna obuhvat se odnosio na cijelo administrativno područje Grada, a razlozi pristupanju izmjena i dopuna PPUG-a bili su usklađenje s projektom aglomeracije, trasama odvodnje te manje korekcije radi uočenih pogrešaka unutar važećeg Plana.

Tablica 35. Popis donesenih strateških dokumenata Grada Sinja

Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015.-2020.g.	*Službeni glasnik Grada Sinja 8/2015*
Strateški plan Kulturnog umjetničkog središta Sinj za razdoblje 2016.-2020.g.	-

2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

Provedba prostornih planova sastavni je dio prostornog planiranja i slijedi nakon izrade i donošenja prostornog plana. Regulirana je Zakonom o prostornom uređenju (NN br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19). Akte o gradnji izdaje Upravni odjel za graditeljstvo i prostorno uređenje Splitsko-dalmatinske županije, Ispostava Sinj, koji obavlja poslove izdavanja akata vezanih uz provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje Grada Sinja te druge poslove iz nadležnosti navedenog Upravnog odjela.

Svaki zahvat u prostoru provodi se sukladno Prostornom planu uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17) odnosno u skladu s ostalim važećim planovima nižeg ranga (UPU i DPU) i posebnim propisima za izdavanje akata za provedbu (lokacijske dozvole, građevinske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata).

Provedbeni dokumenti koji su propisani važećim GUP-om i važećim PPUG-om izrađuju se, donose i provode sukladno utvrđenim razvojnim ciljevima i prioritetima Grada Sinja od strane Gradskog vijeća.

2.1. Pojedinačni akti prostornog uređenja

Izdavanje akata za gradnju i uporabu građevina nije u nadležnosti Grada Sinja.

Ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada

Temeljem Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17 i 14/19) omogućilo se ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada, dijelova zgrade izgrađenih bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu, evidentiranih na digitalnoj ortofoto karti izrađenoj na temelju aerofotogrametrijskog snimanja Republike Hrvatske od 21. lipnja 2011. godine (DOF5/2011).

Rješenja o izvedenom stanju na području Grada Sinja donosi Upravni odjel za graditeljstvo i prostorno uređenje Splitsko-dalmatinske županije, Ispostava Sinj.

U periodu od 2014. do 2018. godine broj izdanih rješenja o izvedenom stanju iznosi ukupno 1.479, odbijenih zahtjeva bilo je 0, odbačenih 0, a obustavljenih 1, prema podacima Agencije za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada (AZONIZ) te Upravnog odjela za graditeljstvo i prostorno uređenje Splitsko-dalmatinske županije, Ispostava Sinj kako slijedi:

Tablica 36. Broj izdanih rješenja za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada za Grad Sinj od 2014. do 2018. **Podaci od upravnih odjela za katastarske općine**:

Naziv k.o.	Izdano rješenje	Odbijen zahtjev	Odbačen zahtjev	Obustavljen zahtjev
Bajagić	51	0	0	0
Brnaze	233	0	0	0
Glavice	261	0	0	0
Gljev	19	0	0	0
Karakašica	107	0	0	0
Lučane	41	0	0	0
Obrovac Sinjski	64	0	0	0
Radošić (Sinj)	38	0	0	0
Satrić*	59	0	0	0
Sinj	283	0	0	0
Turjaci	90	0	0	0

* k.o. Satrić samo djelomično ulazi u administrativno područje Grada Sinja i to naseljem Zelovo. S obzirom na navedeno podatak nije mjerodavan

Tablica 37. Broj izdanih rješenja za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada za Grad Sinj od 2014. do 2018. ***Podaci od AZONIZA za katastarske općine****:*

Naziv k.o.	Izdano rješenje	Odbijen zahtjev	Odbačen zahtjev	Obustavljen zahtjev
Bajagić	10	0	0	0
Brnaze	33	0	0	0
Glavice	55	0	0	0
Gljev	2	0	0	0
Karakašica	25	0	0	0
Lučane	4	0	0	0
Obrovac Sinjski	9	0	0	0
Radošić (Sinj)	10	0	0	0
Satrić*	19	0	0	1
Sinj	47	0	0	0
Turjaci	19	0	0	0

* k.o. Satrić samo djelomično ulazi u administrativno područje Grada Sinja i to naseljem Zelovo. S obzirom na navedeno podatak nije mjerodavan

Izvor: AZONIZ

3. URBANA PREOBRAZBA I SANACIJA

Urbana preobrazba je skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica, dok je urbana sanacija skup planskih mjera kojima se poboljšava karakter izgrađenih područja unutar i izvan granica građevinskog područja devastiranih nezakonitim građenjem i na drugi način.

Urbana preobrazba

Prostornim planom uređenja Grada Sinja planirana je provedba urbane preobrazbe na području obuhvata Urbanističkog plana uređenja bivše vojarne „Petar Berisilavić“.

Unutar građevinskog područja naselja Sinj, područje bivše vojarne «Petar Berislavić» prenamjenilo se u zonu ugostiteljsko turističke namjene T1 – hotel, sa naglaskom na zdravstvenom turizmu. Dozvoljena je gradnja smještajnih kapaciteta i pratećih sadržaja te komunalnih, poslovnih, servisnih, sportskih i ostalih sadržaja s naglaskom na zdravstvenom turizmu.

Na navedenoj površini urbane preobrazbe do izrade urbanističkog plana uređenja nije dozvoljeno izdavanje akata za gradnju nove građevine, a omogućena je rekonstrukcija postojećih građevina u postojećim gabaritima te njihovo korištenje za smještaj ugostiteljsko-turističkih, komunalnih, poslovnih, servisnih i sportskih sadržaja.

U svrhu povećanja udjela poslovnih sadržaja, otvaranje novih radnih mjesta i javnog interesa, iznimno je dopuštena gradnja i rekonstrukcija uz veće koeficijente izgrađenosti od propisanih, pod uvjetom da se ne naruši ambijentalna i urbanistička cjelovitost prostora, a uz posebne uvijete i posebnu suglasnost, za područje koje je pod zaštitom spomeničke vrijednosti, nadležnog konzervatorskog odjela i Savjeta za prostorno uređenje Grada.

Urbana sanacija

Prostornim planom uređenja Grada Sinja nisu definirane planske mjere i uvjeti za urbanu sanaciju područja devastiranih nezakonitim građenjem.

4. PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU GRADA SINJA

Grad Sinj izradio je prvo Izvješće o stanju u prostoru 2003. godine (Službeni glasnik Grada Sinja 1/03). Budući da je od navedenog Izvješća prošlo nešto više od 16 godina, svi parametri i zaključci na temelju istog neće moći biti u potpunosti analizirani u ovom Izvješću radi nemogućnsti sustavnog praćenja aktivnosti.

Kao prioritetne mjere Izvješća o stanju u prostoru iz 2003. godine utvrđene su:

- Izrada Prostornog plana uređenja Grada Sinja kao novog dokumenta prostornog uređenja usklađenog s Prostornim planom Županije
- Izmjena i dopuna GUP-a grada Sinja
- Izrada Urbanističkog plana uređenja „Novi gradski centar“
- Donošenje Urbanističkog plana uređenja radne zone Kukuzovac

Grad Sinj je u narednom razdoblju izradio Prostorni plan uređenja Grada Sinja te njegove izmjene i dopune (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17), GUP Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja 2/07,01/09, 6/16. i 6/18), te UPU Gospodarske zone Kukuzovac (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/04, 02/09, 08/09 i 09/14).
Urbanistički plan uređenja „Novi gradski centar“ u promatranom razdoblju do danas nije izrađen.

Izvješće o stanju u prostoru 2003. godine (Službeni glasnik Grada Sinja 1/03) odredilo je i prioritete drugog reda koji su definirali izradu urbanističkih planova ostalih radnih zona te izradu detaljnih planova uređenja za neizgrađena i komunalno neopremljena područja, sukladno potrebama i zahtjevima potencijalnih investitora. Shodno navedenom, Grad Sinj je u promatranom razdoblju donio DPU područja mješovite-pretežito poslovne zone Trnovača-Sinj (Službeni glasnik Grada Sinja 4/10, 7/10, 1/2018), te DPU ex vojarne Ivaniša Nelipića (Službeni glasnik Grada Sinja 10/11, 08/13).

Predmetnim Izvješćem iz 2003. godine određene su preporuke i mjere za provođenje politike uređenja prostora i dokumenata prostornog uređenja u vidu pripreme i poboljšanja infrastrukture i ostalih zahvata u prostoru. Grad Sinj je u sklopu strategije razvoja Grada Sinja za razdoblje 2015-2020 napravio i Akcijski plan provedbe Strategije koja sadrži bazu

projekata Grada Sinja u kojoj su sadržani ranije spomenuti infrastrukturni projekti i ostali zahvati u prostoru.

Trenutačno se u bazi projekata Grada Sinja nalazi 23 projekata čiji kompletni popis je dostupan na službenoj web stranici Grada. Baza sadrži projekte u svim razvojnim područjima, započete i planirane, a ponajprije projekte koji izravno doprinose ostvarenju strateških ciljeva. Također, uvrštenje projekata u bazu predstavlja ishodište za njihovo kandidiranje za financiranje iz izvora kao što su: programi i fondovi EU, nacionalni fondovi i programi, županijski programi i drugi izvori (HBOR, poslovne banke i dr.).

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE STANJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU GRADA SINJA OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE

Demografska analiza pokazuje da je 2011. došlo do pada broja stanovnika u odnosu na 2001. godinu. Iako je pad broja stanovnika znatno manji u odnosu na ostatak Hrvatske i iznosi 2,16%, on predstavlja smjernicu za razvoj i upozorenje kako su upravo ljudi najveći generatori ekonomskog prosperiteta Grada.

Grad Sinj donio je niz mjera za poticanje poduzetništva, a osim gospodarske zone Kukuzovac, u samoj blizini Grada Sinja, nalazi se čak šest gospodarskih zona. Stoga ne čudi podatak da se u promatranom razdoblju smanjila nezaposlenost za 40% te da je osnovano čak 62 poduzeća. U tom kontekstu potrebna su kontinuirana i daljna ulaganja u poticanje poduzetništva, a posebno u promociju i ulaganja u Gospodarsku zonu Kukuzovac.

U budućem gospodarskom razvoju Grad Sinj će se bazirati na prirodnim resursima, velikim površinama visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta, kao i vrijednog šumskog zemljišta, što određuje poljoprivredu i šumarstvo te na njima temeljnu prateću industriju za pravce budućeg gospodarskog razvoja koji će zajedno sa Gospodarskom zonom Kukuzovac biti od iznimne važnosti.

Gospodarski potencijal su i eksploatacijska polja " Stipanovića greben " i "Vukove stine". Stoga se planovi razvoja mogu odnositi eventualno na primjenu novih metoda za povećanja količina koja se mogu dobiti iz postojećih rezervi.

Područje Cetinske krajine je prostor koji obiluje vodnim resursima, koje je potrebno adekvatno zaštiti i valorizirati, ponajprije u svrhu vodoopskrbe. Kanalizacijski sustav trebao bi objediniti prostor čitavog Grada i tako riješiti njen dosadašnji nepovoljan utjecaj na ekosustav. U tom kontekstu, važna je informacija o projektu „Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Sinj“ koji predstavlja cjelovito rješenje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, odnosno kanalizacije, gradova Sinja i Trilja i općine Otok, a ti će se radovi najvećim dijelom financirati EU sredstvima.

Cetina je iznimno ekološki vrijedan prostor kojeg je potrebno adekvatno zaštiti, ali istovremeno iskoristiti kao prostor koji omogućuju koegzistenciju stanovništva i krajobraza kroz različite gospodarske djelatnosti, ali uz određene mjere i posebne uvjete korištenja.

Grad Sinj karakteriziraju nizinski velike krajobrazne vrijednosti te zaštićena prirodna i kulturno - povijesna baština. Očuvana prirodna i kulturna baština s naglaskom na zaštićena nematerijalna kulturna dobra, čine glavne atraktore u prostoru i nose veliki potencijal u turizmu. Pritom se kao razvojna mogućnosti postavlja sljedeće: Izrada *Krajobrazne tipologije (Krajobrazne osnove)* kojom se dobiva uvid u *karakteristike ruralnih krajobraza*, odnosno stanje, ugroženost, osjetljivost. *Studijom valorizacije ruralnog krajobraza* vrednuje se ruralni prostor i dobiva model pogodnosti, odnosno plan optimalnog razmještaja određenih tipova djelatnosti na čemu se temelji Strategija prostornog razvoja sa smjernicama.

2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA NA RAZINI GRADA SINJA

Prostorni plan uređenja Grada Sinja donesen je 2006. godine, nakon toga su donesene tri izmjene i dopune PPUG-a (Službeni glasnik Grada Sinja broj 08/14, 01/16, 08/17). Prostornim planom uređenja Grada Sinja planirana je izrada nekoliko planova nižeg reda.

Tablica 38. Predviđena obveza izrade planova nižeg reda

	Zona	Namjena		Površina cca (ha)	Status
1	DPU ex vojarne Ivaniša Nelipića	javna i društvena	D	5	Na snazi sl gl. 08/13
2	UPU bivše vojarne 'Petar Berislavić'	Ugostiteljsko turistčka / poslovna	T1,K	9,2	
3	UPU Gospodarska zona Glavice	gospodarska	I1	3,5	
4	UPU Glavice - Zapad	mješovita	M	7	
5	UPU Gospodarska zona Kukuzovac - Sjever	gospodarska	I1,I2,K	109	
6	UPU Brnaze - Sjever	mješovita	M	15	
7	UPU Gospodarska zona Kukuzovac	gospodarska	I1,I2,K	155	Na snazi sl gl.02/04, 08/09 9/14 05/14.
8	UPU Gospodarska zona Turjaci	gospodarska	I3	6	

9	UPU Radošić - Jug	mješovita	M	12	
10	UPU Karakašica - Jug	mješovita	M	18	
11	UPU Suhač - Sjever	mješovita	M	12	
12	UPU Čitluk - Sjever	mješovita	M	7,5	
13	UPU Čitluk - Istok	mješovita / rekreacija	M,R3	6	
14	UPU Bajagić - Jug	mješovita	M	13	
15	UPU Bajagić - Centar	mješovita	M	43	
16	UPU Bajagić - Sjever	mješovita	M	22	
17	UPU Gospodarska zona Bajagić	gospodarska	I3	3,5	
18	UPU Obrovac - Jug	mješovita / rekreacija	M,R3	48	
19	UPU Obrovac - Centar	mješovita	M	17	
20	UPU Obrovac - Sjever	mješovita / rekreacija	M,R3	23	
21	UPU Gospodarska zona Obrovac	gospodarska	I1,I2,K	17	
22	UPU Gospodarska zona Obrovac - Zapad	gospodarska	I3	3	
23	UPU Gospodarska zona Obrovac - Sjever	gospodarska	I3	3	
24	UPU Gospodarska zona Gljev	gospodarska	I1,I2,K	17	
25	UPU Groblje Gljev	groblje	G	1,5	
26	UPU Groblje Jasensko	groblje	G	2	

GUP-om Grada Sinja predviđena je izrada Urbanističkog plana uređenja za povijesnu graditeljsku cjelinu Sinja, Urbanističkog plana uređenja novog gradskog centra, Urbanističkog plana uređenja K5 kod autobusnog kolodvora te UPU bivše vojarne Petra Berislavića.

Iako je u proteklom razdoblju Prostorni plan uređenja Grad Sinja mjenjan u tri navrata, od 2006. g kada je donešen novi osnovni Plan te su zadnje izmjene i dopune donešene 2017. godine, u međuvremenu se promjenio pokrovni dokument koji regulira prostorno uređenje, Zakon o prostornom uređenju te je potrebno napraviti usklađenje prostorno- planske dokumentacije (vezano za članak 43. stavak 6.) s obzirom na količinu izdvojenih građevinskih područja izvan naselja i trenutno obaveznih urbanističkih planova uređenja.

Također kako su zadnje izmjene i dopune Prostornog plana Splitsko- dalmatinske županije zadnji put donešene 2013. tj. sa ispravkama grešaka važećeg Plana 2015. godine, te je

neupitno da će se županijski plan morati usklkaditi sa važećom zakonskom regulativom, biti će svakako potrebno uskladiti Prostorni plan uređenja Grada Sinja s planom višeg reda.

Osim navedenih dokumenata prostornog uređenja, ovim Izvješćem se predlaže izrada dokumenata koji prvenstveno služe kao stručna podloga pri izradi ili pri izmjenama i dopunama prostorno – planske dokumentacije, u odnosu na razvoj cjelokupnog područja Grada Sinja kroz element zaštite prostora. Navedeno se odnosi na prirodne i kulturne vrijednosti, krajobrazne vrijednosti, prepoznate iznimne krajobraze, kulturna dobra (baštinu), odnosno prirodnu te materijalnu i nematerijalnu kulturno - povijesnu baštinu. S obzirom na važnost zaštite Cetinske krajine te vrijednih kulturnih i krajobraznih vrijednosti, nužno je izraditi sljedeće dokumente:

- **Studija i strategija Zelene infrastrukture**

Važnost razvoja zelene infrastrukture je prepoznata na nivou EU pri čemu se kroz nekoliko strateških dokumenata promiče i obvezuje države članice na implementaciju strateškog planiranja mreže prirodnih, poluprirodnih i ostalih područja na način da pružaju široki spektar usluga ekosustava. Koncept ZI podrazumijeva multifunkcionalnu mrežu ‘otvorenih prostora’ nekog područja. Pojam ‘otvorenog prostora’ u kontekstu ZI pri tome može obuhvaćati sve od zaštićenih područja i krajobraza visoke ekološke, vizualne i kulturne vrijednosti, preko gradskih otvorenih površina, krajobraza rijeka i jezera, urbanih, periurbanih i ruralnih poljoprivrednih krajobraza, komunikacijskih koridora, pa sve do saniranih industrijskih i degradiranih krajobraza. Nadalje, Strategija ZI je strateški alat kojim se za promatrano područje definira (1) vizija razvoja, (2) kartografski plan te (3) set mjera za implementaciju. Planom i mjerama se prikazuje način provedbe vizije, a mjere mogu uključivati set konkretnih projekata, načine implementacije vizije u različite sektorske alate (prostorno planiranje, konzervatorske i prirodoslovne podloge, lokalne razvojne strategije, strategije razvoja turizma, gradski proračun i dr.).

- **Krajobrazna osnova (Atlas krajobraza)**

Izradom dokumenta kao stručne podloge za daljnju izradu vrednovanja krajobraza te ostalu prostorno - plansku dokumentaciju svih razina dobiva se uvid u karakteristike ruralnih krajobraza, odnosno stanje, ugroženost i njihovu osjetljivost. Izrađuju se tipologija krajobraza, registar svih dobara i vrijednosti Grada Sinja, a uz vrednovanje krajobraza donose se i smjernice za razvoj i zaštitu u skladu s propisima EU i razvojnim dokumentima

RH te se formira registar Iznimnih kulturnih krajobraza koji doprinosi atraktivnosti Grada Sinja i razvoju turizma. Izrada Atlasa krajobraza predstavlja multidisciplinarnu osnovu koja povezuje i promišlja sve resurse u prostoru i na sveobuhvatan, interdisciplinaran način donosi smjernice i viziju budućeg razvoja. Kroz metodologiju izrade Atlasa krajobraza propituje se mogućnost razvoja različitih djelatnosti (turizma) u svrhu očuvanja i zaštite područja, ali i njegovog razvoja.

3. PREPORUKE PRIORITETNIH AKTIVNOSTI I MJERA ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA GRADA SINJA

Održivi razvoj definira se kao razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjice, ne dovodeći u pitanje sposobnost budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe. Glavne komponente održivog razvoja temelje se na stanovništvu, gospodarstvu i okolišu. Ukoliko želi očuvati temeljne vrednote prostora i postići zadovoljavajući stupanj gospodarskog i prostornog razvoja, Grad Sinj mora svoj razvoj temeljiti na načelu održivog razvoja.

Jedan od ciljeva prostorne politike Grada Sinja je unapređenje postojećeg stanja u prostoru, racionalno korištenje prostornih resursa te usmjeravanje razvoja Grada u skladu sa načelima održivog prostornog planiranja koje se zasniva na poboljšanju već izgrađenih naselja i dijelova naselja, njihovim opremanjem komunalnom infrastrukturom i centralnim funkcijama naselja te pažljivo balansiranim budućim razvojem s naglaskom na kulturne i krajobrazne vrijednosti. Projekt aglomeracije Sinj svakako je jedan od projekata Grada koji pridonosi ciljevima.

Potrebno je i dalje sustavno unaprjeđivati razvoj programa i projekata za uključivanja u sufinancirane projekte, poduzimanje aktivnosti korištenja regionalnih institucija međunarodne suradnje u cilju sudjelovanja u projektima koji se financiraju iz strukturnih i kohezijskih fondova Europske unije.

Budući razvoj naselja usmjeravat će se na sljedećim principima:

- Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
  Razvoj konkurentnog gospodarstva temelji se na ekološkoj, socio - kulturnoj, ekonomskoj i tehnološkoj održivosti te obuhvaća važne gospodarske čimbenike: poduzetnike i obrtnike, turizam i poljoprivredu, koji su generatori razvoja poduzetništva, stvaranja novih usluga i poboljšanja postojećih, otvaranja novih radnih mjesta, poticanja obiteljskih gospodarstava, razvoja destinacije i dr.

  Važno je dalje povećavati broj poduzetničkih pothvata kroz angažiranje potpornih institucija te povećati broj rastućih poduzeća kroz javno - privatno partnerstvo i u suradnji s potpornim institucijama, kako bi se nastavio pozitivan trend smanjenja broja nezaposlenih i rasta prihoda kod poduzetnika. Potrebno je osigurati jačanje

ljudskih potencijala, privlačenje domaćih i stranih investitora, financijske olakšice i poticanje mladih poduzetnika, olakšavanje i ubrzavanje administracije, kao i povećanje dostupnosti financijskih sredstava poduzetnicima i obrtnicima kroz nacionalne i EU fondove. Važno je i poticanje socijalnog poduzetništva u vidu zadrugarstva, osnivanja klastera, međusobnog povezivanja i suradnje između gospodarskih subjekata na području Grada, kao i na širem području LAG-a Cetinska Krajina. Shodno navedenom važno je omogućiti sinergijsko djelovanje obrazovnih institucija, lokalne samouprave i poslovnog sektora.

- Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije
  Potrebno je poticati razvoj selektivnih oblika turizma koji bi sinergijski zaokružili i upotpunili turističku ponudu, kao i suradnju između javnog i privatnog sektora te povezanost između sektora poljoprivrede i turizma (ruralni turizam, eko turizam, zeleni turizam i dr.).

  Grad Sinj ima prepoznatljivu kulturnu i vjersku baštinu koja treba poslužiti kao temelj razvoja održivog turizma. Uz manifestacije i događanja koja okupljaju najveći broj turista, Grad Sinj mora poticati razvoj ruralnog turizma – od OPG-ova preko događanja u svrhu očuvanja tradicijske kulture i gastronomske ponude Cetinske Krajine. Osim navedenih, Grad Sinj ima i velike potencijale u okviru sportsko – rekreacijskih aktivnosti te razvoja avanturističkog turizma. Svakako valja spomenuti i uključiti konjički turizam u vidu jahačkih staza i aktivnosti koje se mogu odvijati na postojećem hipodromu. U tom smislu u tijeku je i izgradnja megaprojekta „Sinj u sridu“ kao integriranog projekta obnove i uređenja jedinstvene kulturne baštine od čega se posebno izdvaja izgradnja Interpretacijsko – edukacijskog centra Sinjska alka. Cjelokupnu ponudu zaokružuje i sportsko letjelište koje predstavlja dodatnu vrijednost za Grad Sinj s kojom se ne može pohvaliti mnogo jedinica lokalne samouprave. Kako bi se definirala vizija razvoja turizma i zadržao održiv razvoj, potrebno je izraditi Strategiju razvoja turizma koja će kroz ciljeve, aktivnosti i mjere doprinjeti razvoju i očuvanju turizma Grada Sinja.

- Razvoj prometne i komunalne (javne) infrastrukture
  Razvoj komunalne, prometne i društvene infrastrukture usko se vezuje uz kvalitetno i sveobuhvatno (integrirano) prostorno planiranje i nužan je za učinkovito i konkurentno

gospodarstvo te privlačenje novih investicija i potrebno ga je temeljiti na načelima održivog razvoja

Vodoopskrba i odvodnja predstavljaju jednu od temeljnih infrastruktura urbanih cjelina te će Grad nastaviti s velikim projektima unaprjeđenja vodoopskrbnog sustava aglomeracije Sinj započetima u prethodnom vremenskom razdoblju. „Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Sinj“ odnosi se na izgradnju/rekonstrukciju/sanaciju sustava javne vodoopskrbe: izgradnju 925 m novih cjevovoda, rekonstrukciju 335 m i sanaciju 23 395 m cjevovoda te rekonstrukciju i dogradnju 3 vodospreme, izgradnju/rekonstrukciju sustava javne odvodnje: izgradnju novih cjevovoda ukupne duljine 81 864 m, rekonstrukciju 723 m, izgradnju novih 14 crpnih stanica te dogradnju postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (kapaciteta 30 000 ekvivalent stanovnika) sa I. stupnja pročišćavanja na III. stupanj pročišćavanja (kapaciteta 26 000 ES) i postrojenja za obradu mulja (uključujući nabavu opreme potrebne za pravilno funkcioniranje uređaja).

Osim vodoopskrbe i odvodnje, temelj infrastrukture Grada predstavlja promet, odnosno razvoj prometne infrastrukture i učinkovita regulacija cestovnog prometa.

Krajem 2018. godine, u cilju cjelovitog sagledavanja prometne mreže i pronalaska rješenja za smanjenje prometne opterećenosti dionice državne ceste D1 koja prolazi kroz centar grada, Grad Sinj je naručio izradu Građevinsko – prometnog elaborata. Osim potrebe za zaobilaznicom koja je utvrđena Prostornim planom, postoji potreba za regulacijom raskrižja u središtu grada koje postaje tzv „usko grlo“ pogotovo u ljetnim mjesecima.

Potrebno je ulagati u energetsko - tehnološku infrastrukturu te poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jačati energetsku učinkovitost, uz održivo gospodarenje izvorima pitke vode.
Također se predviđa ulaganje u održivo korištenje obnovljivih izvora energije kao izvora učinkovite proizvodnje energije. Potrebno je kontinuirano ulaganje u izradu te izmjene i dopune prostorno - planske, strateške i projektne dokumentacije, uz izradu različitih studija i elaborata, uvažavajući standarde zaštite okoliša i paradigme održivog razvoja.

Navedeno se odnosi na sve povezane klimatsko-energetske i razvojne politike te važnosti prelaska na niskougljično društvo, kao i na činjenicu predsjedanja Hrvatske Europskom unijom kroz naredni peroid.

Viziju i razvoj energetskog sektora potrebno je bazirati na modelima vlasničkog uključivanja lokalnog stanovništva i jedinica lokalne samouprave u izgradnju obnovljivih izvora energije. Energetska politika ne može se provoditi bez podrške građana, a s njihovom podrškom ciljevi politike mogu se ostvariti brže od očekivanog. Procjena nedavne studije koju je napravio istraživački institut CE Delft govori da danas preko 12 milijuna stanovnika EU proizvodi vlastitu energiju i procjenjuje kako bi taj broj mogao narasti na 50% stanovnika EU do 2050. Osim samih građana, u proces demokratizacije energetike (ili tzv. građanske energije) uključene su energetske zadruge (koje povezuju 1.5 milijuna građana u EU), malo i srednje poduzetništvo i jedinice lokalne samouprave.

- Održivi razvoj poljoprivrede

  Potrebno je unaprijediti poljoprivrednu infrastrukturu, proizvodnju te utjecati na restrukturiranje i povećanje broja poljoprivrednih gospodarstava. Važno je poticati ruralni razvoj te osigurati održivi razvoj poljoprivrede kao važnog ekonomskog resursa i gospodarskog generatora, poticati ekološki uzgoj uz primjenu ekoloških (permakulturnih, bioloških, biodinamičkih) načela u proizvodnji hrane, ekstenzivnu poljoprivredu i ispašu, uzgoj autohtonih i lokalnih vrsta i sorti kako bi se razvila, zaštitila i promovirala izvorna gastro - enološka ponuda i dr. Potrebno je poticati obitelji na vlastiti organski uzgoj hrane te veće proizvođače koji plasiraju proizvode na tržište u okvirima ekološke poljoprivrede.

- Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom

  Zaštita okoliša se prvenstveno odnosi na sprječavanje i/ili smanjenje negativnog utjecaja na okoliš. Potrebno je adekvatno, kvalitetno i održivo upravljati resursima na području Grada Sinja, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri očuvala prirodna i kulturna baština, odnosno štitile krajobrazne i kulturno - povijesne vrijednosti kroz održivi razvoj. Održivo upravljanje prirodnim resursima, krajobraznim vrijednostima i prirodnom baštinom moguće je kroz identifikaciju, valorizaciju i interpretaciju krajobraznih vrijednosti Grada. Krajobrazne vrijednosti potrebno je povezati sa sektorima turizma, poljoprivrede, kulture, sporta i rekreacije, odnosno sa svim gospodarskim granama. U tu svrhu važna je izrada krajobraznih studija koje će kroz

evidentiranje i analizu postojećeg stanja na terenu pružiti moguća rješenja i smjernice za adekvatno upravljanje prirodnim i kulturnim krajobrazom (Studija i Strategija zelene infrastrukture, Atlasi krajobraza). Takve studije potrebno je uključiti u prostorno planiranje i izradu ostalih prostorno – planskih, razvojnih dokumenata i projekata, gdje evidentirane krajobrazne vrijednosti zajedno sa smjernicama predstavljaju stručnu podlogu za prostorno plansku dokumentaciju koje su od velikog značaja. Navedeno je posebno bitno s obzirom da je Republika Hrvatska supotpisnica Europske konvencije o krajobrazima, Direktive EU te je zelena infrastruktura prepoznata kroz Zakon o prostornom uređenju (čl.3 točka 48.) pa je neupitna i njena implementacija u prostorno- plansku dokumnetaciju kroz naredno razdoblje. Također, u narednim godinama pokretati će se veliki strateški projekti kojima će se poticati i financirati razvoj zelene infrastrukture onih gradova i općina koji su zainteresirani te koji će imati pripremljenu projektnu dokumentaciju.

- Održivo upravljanje kulturnim resursima i baštinom

  Uz prirodni i kulturni krajobraz, potrebno je zaštititi i očuvati lokalitete kulturno - povijesne baštine te ih razvijati na način da se ne naruše njihove vrijednosti. Razvoj integrirane turističke ponude uključuje povezivanje kulturno - povijesne baštine sa prirodnom baštinom i drugim čimbenicima održivog gospodarstva, u svrhu razvoja poduzetništva temeljenog na kulturnom i kreativnom turizmu te brendiranju i marketingu destinacije. Unaprjeđenje kvalitete kulturnog života očituje se u izgradnji novih te rekonstrukciji i modernizaciji postojećih objekata u kulturi, kao i osnivanju kulturno - društvenih centara i centara za mlade, što će također doprinijeti razvoju kulturnog turizma.

  Poboljšanje javnih prostora - Nužno je uložiti u kvalitetno planiranje i uređenje, rekonstrukciju te kontinuirano poboljšanje javnih prostora: parkova, trgova, dječjih igrališta, sportsko - rekreacijskih površina, drvoreda, kupališta, edukativnih i tematskih staza, groblja i drugih elemenata zelene infrastrukture Grada. Kroz inventar krajobraza (Atlas krajobraza) i Strategiju zelene infrastrukture cjelovito će se sagledati prostorni potencijali i pružiti adekvatne smjernice za daljnje upravljanje i korištenje sastavnica zelene infrastrukture. S tim u vezi posebno je bitno prvo sagledati cjelokupan prostor Grada kako bi se otvoreni, odnosno zeleni prostori adekvatno analizirali i valorizirali te kako bi se u konačnici dobile smjernice za razvoj kako na urbano-morfološkoj razini tako i ekonomskoj, društvenoj, estetskoj i dr.Također za neizgrađen prostor unutar naselja Sinj GUP-om Grada Sinja predviđen

je razvoj prostora novog gradskog centra. S obzirom da je već iz samog naziva (gradski centar) čitljiva važnost dobrog planiranja ovog prostora potrebno je za prostor obuhvata izraditi kvalitetnu podlogu involviranjem stručnjaka iz područja arhitekture i urbanizma te ostalih relevantnih područja (npr. putem javnog arhitektonsko-urbanistički natječaja kako bi se pronašlo najbolje rješenje) uz participaciju građana. Navedeno rješenje služilo bia kao podloga za izradu urbanističkog plana uređenja i detaljnije projektne dokumentacije.

V. IZVORI PODATAKA

1. Dokumenti prostornog uređenja, strateški i drugi dokumenti

Zakon o prostornom uređenju ("Narodne novine" br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19)

Zakon o gradnji ("Narodne novine" br 153/13, 20/17, 39/19.)

Uredba o proglašenju ekološke mreže ("Narodne novine" br. 109/07, 80/13)

Uredba o ekološkoj mreži ("Narodne novine" br. 124/13, 105/15)

Konvencija o europskim krajobrazima ("Narodne novine" br. 12/02)

Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru ("Narodne novine" br. 48/14, 19/15)

Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku (DZS)

Popis stanovništva 2001., Državni zavod za statistiku (DZS)

Popis poljoprivrede 2003., Državni zavod za statistiku (DZS)

Corine Land Cover Croatia 2012., Agencija za zaštitu okoliša (AZO)

Bioportal, AZO, podaci iz 2018. godine

Arkod preglednik zemljišnih knjiga

Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/06, 08/14, 01/16, 08/17)

Prostorni plan uređenja Splitsko dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije", broj 1/03, 8/04 (stavljanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 147/15 (rješenja o ispravcima grešaka), Prostorni plan uređenja Grada Sinja (Službeni glasnik Grada Sinja broj 02/2006, 08/2014, 01/2016, 08/2017)

GUP-a Grada Sinja, Službeni glasnik Grada Sinja 2/07,01/09, 6/16. i 6/18.

UPU Gospodarske zone Kukuzovac Službeni glasnik Grada Sinja 02/04, 08/09 9/14

DPU područja mješovite-pretežito poslovne zone Trnovača-Sinj, Službeni glasnik Grada Sinja 1/2018

DPU ex vojarne Ivaniša Nelipića, Službeni glasnik Grada Sinja 08/13

Strategija razvoja grada Sinja za razdoblje 2015.-2020.g., Službeni glasnik Grada Sinja 8/2015

Strateški plan Kulturnog umjetničkog središta Sinj za razdoblje 2016.-2020.g

Statistička analiza turističkog prometa 2018.

TZ Splitsko - dalmatinske županije,

Izvješće o stanju u gospodarstvu Splitsko-dalmatinske županije 2015, 2016, 2017, 2018

Plan gospodarenja otpadom Grada Sinja za razdoblje 2015. - 2021. Godine (nacrt)

2. Kontaktirane službe

- *Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP), (do 2015. djelovale AZO i DZZP)*
- *Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada (AZONIZ)*
- *Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (MGIPU)*
- *Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOIE)*
- *Državni zavod za statistiku (DZS)*
- *Hrvatske autoceste (HAC)*
- *Hrvatske ceste (HC)*
- *Županijska uprava cesta (ŽUC)*
- *Državna geodetska uprava (DGU)*
- *Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)*
- *Hrvatska elektroprivreda (HEP)*
- *Hrvatske vode*
- *Upravni odjel za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, gospodarstvo i upravljanje imovinom*
- *Hrvatska elektroprivreda (HEP)*

VI. POPIS PRILOGA

1. Popis kartograma

Kartogram 1: Geografski položaj Grada Sinja u Splitsko - dalmatinskoj županiji
Kartogram 2: Geografski položaj Grada Sinja u Splitsko dalmatinskoj županiji u odnosu na druge veće gradove
Kartogram 3: Položaj Grada Sinja u Splitsko-dalmatinskoj županiji

2. Popis grafova

Graf 1. Broj zaposlenih prema djelatnosti 2015. godine
Graf 2. Broj stanovnika

3. Popis tablica

Tablica 1: Broj stanovnika po naseljima
Tablica 2: Indeks kretanja broja stanovnika po naseljima
Tablica 3. Prirodni prirast
Tablica 4. Broj kućanstava po naseljima
Tablica 5. Broj kućanstava i prosječan broj osoba u kućanstvu 2011. godine
Tablica 6. Indeks rasta/pada broja kućanstva
Tablica 7. Indeks razvijenosti, Izvor: MRRŠVG – UIRR, Izračun županije 15.07.2010
Tablica 8. Stupanj razvijenosti
Tablica 9. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina
Tablica 10. Površina naselja Grada Sinja
Tablica 11. Prikaz građevinskih područja naselja Grada Sinja
Tablica 12. Stanovništvo prema GP po naseljima Grada Sinja
Tablica 13. Izdvojena građevinska područja - površina i udio izdvojenih građevinskih područja izvan naselja prema namjeni
Tablica 14. Namjena površina a gospodarske zone Kukuzovac
Tablica 15. Rezultati poslovanja poduzetnika po godinama u Gradu Sinju
Tablica 16. Kretanje broja nezaposlenih po godinama i spolu
Tablica 17. Dolasci i noćenja turista po godinama

Tablica 18. Državne ceste
Tablica 19.. Županijske ceste
Tablica 20. Lokalne ceste
Tablica 21. Broj baznih postaja i antenskih stupova na području Grada Sinja
Tablica 22. Podzemni vodovi prema pogonskom naponu na pšodručju grada Sinja
Tablica 23. Plinovodi na području Grada Sinja
Tablica 24. Potrošnja pitke vode na području Grada Sinja po godinama
Tablica 25. Namjena površina Gospodarske zone Kukuzovac
Tablica 26. Izvješće o komunalnom otpadu
Tablica 27. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina – poljoprivredne površine
Tablica 28. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina – šumske površine -Prikaz udjela šumskih površina u ukupnoj površini Grada iz 2017. godine
Tablica 29. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (vodne površine) na području Grada Sinja
Tablica 31. Prikaz zaštićenih područja na području Grada Sinja
Tablica 32. Prikaz zaštićenih područja Ekološke mreže Natura 2000 na području Splitsko-dalmatinske županije.
Tablica 32. Zaštićena kulturna dobra na području Grada Sinja
Tablica 33. Obvezni prostorni pokazatelji Izvješća o stanju u prostoru Grada Sinja
Tablica 34. Popis prostorno planske dokumentacije Grada Sinja koji su na snazi
Tablica 35. Popis donesenih strateških dokumenata Grada Sinja
Tablica 36. Broj izdanih rješenja za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada za Grad Sinj od 2014. do 2018. Podaci od upravnih odjela preko katastarskih općina:
Tablica 37. Broj izdanih rješenja za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada za Grad Sinj od 2014. do 2018. Podaci od AZONIZA preko katastarskih općina:
Tablica 38. Predviđena obveza izrade planova nižeg reda

4. Popis slika

Slika 1 - Prikaz Uvjeta korištenja i zaštite prostora